કેશરસૂરિ સ્વાધ્યાયતીર્થ

૨

શ્રમણ ક્રિયાના સૂત્રો

કલિકાલ કલ્પતરૂ શાસન,
સંઘ અને સમુદાયની સુરક્ષા, સંવૃદ્ધિ,
સર્વોન્નતિ કરનારા
અજાહરા પાર્શ્વનાથ પ્રભુનો જય હો...
વિજય હો....
જય જયકાર હો...

શ્રી તીર્થંકર પરમાત્માના મુખકમલમાં વસનારી
ભક્ત હૃદયમાં સદા નિવાસ કરનારી
હે માં શ્રુતદેવી! સરસ્વતિ!
આપ મને જ્ઞાનવાન, વિનયવાન અને
વિવેકવાન બનાવો...

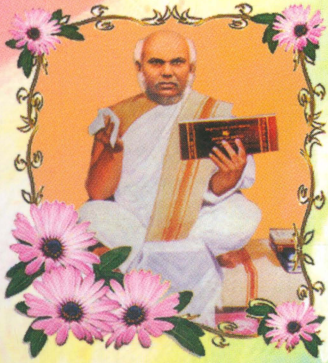

જિનશાસનની અમર પતાકાને
અંબરમાં લહેરાવનારા યોગનિષ્ઠ
પ.પૂ. આચાર્યશ્રી
વિજયકેશરસૂરીશ્વરજી મહારાજા
આપનું મંગલ સાનિધ્ય અમને સદા મળતુ રહો...

કેશરસૂરિ સ્વાધ્યાયતીર્થ

શિખર - ૨

શબ્દસ્રષ્ટા

વાચંસ્વર, બહુશ્રુત, સર્વજ્ઞ

શ્રુતકેવલી

કૃપાવૃષ્ટિ

ભોપાલતીર્થોદ્ધારક, ગચ્છાધિપતિ

પ.પૂ.આચાર્યશ્રી **વિજય હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.**

સત્વશાળી પ્રવચનકાર, ગુરુકૃપાપાત્ર

પ.પૂ. પંન્યાસ પ્રવરશ્રી **વિજ્ઞાનપ્રભ વિજયજી મ.સા.**

સ્વાધ્યાયતીર્થ સર્જક

બંધુબેલડી

પ.પૂ. મુનિરાજશ્રી **પુંડરીકપ્રભ વિજયજી મ.સા.**

પ.પૂ. મુનિરાજશ્રી **પુનિતપ્રભ વિજયજી મ.સા.**

પુનિત સાહિત્ય : કેશરસૂરિ સ્વાધ્યાયતીર્થ-૨

પુનિત અવસર : ભવોદધિતારક પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીનો તૃતીય વર્ષીતપ

આવૃત્તિ : પ્રથમ, વિ.સં. ૨૦૭૦, વીર સં. ૨૫૪૦ ઇ.સ.૨૦૧૪
તિથિ : વૈશાખ સુદ ૩ (અખાત્રીજ), તા. ૨-૫-૧૪, શુક્રવાર

નકલ : ૧૦૦૦

કિંમત : રૂા. ૭૫/-

આ કેશરસૂરિ સ્વાધ્યાય તીર્થનું પાયાથી શિખર સુધીનું નિર્માણ જ્ઞાતામાંથી થયેલ છે. દીક્ષાર્થી-મુમુક્ષુએ ધ્યાનમાં લેવું.

પ્રકાશક / પ્રાપ્તિસ્થાન :

શ્રી મુક્તિચંદ્ર શ્રમણ આરાધના ટ્રસ્ટ

ગિરિવિહાર, મુક્તિનગર, તલેટી રોડ, પાલીતાણા-૩૬૪૨૭
(ગુજ.) ફોન : (૦૨૮૪૮) ૨૫૨૨૫૮, ૨૫૧૦૦૩

પ્રકાશકના અન્ય સાહિત્ય પણ જે ધ્યાન, યોગ, વૈરાગ્યથી ભરપૂર છે, જેનું વાંચન, મનન, નિદિધ્યાસન દ્વારા આત્મા ઉત્તરોત્તર સિદ્ધિગતિને પ્રાપ્ત કરી શકે તેવા ગ્રંથો છે. જે શ્રમણો કે દીક્ષાર્થીને ખૂબ જ વાંચવા યોગ્ય છે તો આજે મંગાવો...

મુદ્રક : રાજુલ આર્ટસ, ઘાટકોપર, ફોન : ૨૫૦૧૦૦૫૬

પ્રસ્તાવના...

હે શ્રમણો! ચાલો સ્વાધ્યાયતીર્થની યાત્રા કરવા જઈએ...

દૂષમકાળે જિનબિંબ જિનાગમ ભવિયણ કું આધારા...

આજે દુનિયા પ્રાયઃ અજબ ગજબનું વિચારે છે. મિરેકલ આશ્ચર્યકારી રચનાઓનો માનવ મનસૂબો વિશ્વ પર છવાઈ ચૂક્યો છે. જેથી માનવ મસ્તિષ્કથી ક્યારેય ન ચિંતવેલું, ક્યારેય ન વિચારેલું, ક્યારેક બની જતું હોય છે.

જિનશાસનના ધરોહર સમા અદ્ભૂત તીર્થો આજે પણ આ વિશ્વનું સૌંદર્ય છે. તીર્થંકર પરમાત્મા અને મહાપુરૂષોના પદાર્પણથી પાવન બનેલી વસુંધરા સ્વરૂપ તીર્થો પ્રાચીનતાની ક્ષિતિજે શોભી રહ્યા છે તો વર્તમાનમાં આસ્થાનું સ્થાન બનેલા દેવ-દેવીનાં તીર્થો, મહાઉપકારી માતા-પિતાના તીર્થો એ અર્વાચીનતાના આસમાનને આંબી રહ્યા છે પરંતુ....

પ્રાચીનતાની ક્ષિતિજ અને અર્વાચીનતાના આકાશની વચ્ચે અડીખમ ઉભેલું જો કોઇ તીર્થ હોય તો તે છે **'શ્રુતતીર્થ'**, **'સ્વાધ્યાયતીર્થ'** જેની યશોગાથા માનવમનને આશ્ચર્યમાં ગરકાવ કરી દે છે.

'તારે તે તીર્થ' અને તીર્થયાત્રા કરનાર ભવસાગર તરે છે એવા સ્વાધ્યાયતીર્થમાં પહોંચવાનો રાજમાર્ગ છે **''ભાવના''**.

સ્વાધ્યાય તીર્થનો પ્રવેશદ્વાર છે **''વિનય''**. જેનું દ્વાર પ્રાચીનતીર્થવત્ નાનું છે. જેમાં પ્રવેશતાં મસ્તક સ્વયમેવ ઝૂકી જાય છે.

સ્વાધ્યાય તીર્થના **૫ સોપાન** છે. જે તીર્થના મૂળનાયક સુધી પહોંચતા સહાય કરે છે. સોપાન નંબર (૧) **વાચના** (૨) **પૃચ્છના** (૩) **પરાવર્તના** (૪) **અનુપ્રેક્ષા** (૫) **ધર્મકથા.**

અષ્ટાપદ તીર્થના સોપાન જેમ અતિ કપરા છે, જે જઘન્ય તપોબળે અતિ કષ્ટથી સર કરી શકાય, તો ગૌતમસ્વામીની જેમ લબ્ધિથી શીઘ્ર સર કરી શકાય છે તેમ આ સ્વાધ્યાયતીર્થના ૫ સોપાન સર કરવા તે મંદ ક્ષયોપશમવાળાને ચિરકાળ પર્યંત કષ્ટદાયી બને છે, જ્યારે તીવ્રક્ષયોપશમવાળાને અલ્પ પુરૂષાર્થથી વિશેષ લાભદાયી બને છે.

સ્વાધ્યાય તીર્થના સોપાન સર કરનાર ભવ્યાત્મા ''સમ્યક્ત્વ''ના તેજસ્વી તિલકને મસ્તક પર ધારણ કરી શકે છે. સમ્યકત્વના તેજસ્વી તિલકને ધારણ કરનાર નિર્મળ પરિણતિવાળો સુવિશુદ્ધ અધ્યવસાય યુક્ત, શુભ કાર્યોમાં યોગક્ષેમ કરનારો બને છે.

એ સ્વાધ્યાયતીર્થના ૪ **આધારસ્તંભ છે મતિ, શ્રુત, અવધિ અને મનઃપર્યવજ્ઞાનરૂપે ''૪ જ્ઞાન''**.

સ્વાધ્યાય તીર્થમાં **મૂળનાયક પ્રભુ છે ''કેવળજ્ઞાન''**. જે સર્વાતિશાયી, સર્વ શિરોમણી સૂર્યવત્ તેજસ્વી પ્રકાશપુંજ સ્વરૂપ છે. જેમાં આપણું શુદ્ધ સ્વરૂપ પ્રતીત થાય છે. જે સ્વરૂપ આપણે પ્રાપ્ત કરવાનું છે.

સ્વાધ્યાય તીર્થનું **શિખર** છે **''ચારિત્ર''**. જે ઉન્નત રહી સર્વથા, સર્વકાળ બધું જ સહન કરી સિદ્ધપદ પ્રાપ્ત કરવાની પ્રેરણા આપે છે.

સ્વાધ્યાય તીર્થની **અમરપતાકા** છે **''તપધર્મ.''** જે યુગ યુગ સુધી લહેરાવનારને અનંત ભવોની પાપરાશીને ભસ્મ કરી પરમ પદ-સિદ્ધશિલા પર પહોંચાડવા સમર્થ છે.

જિનશાસન તો શ્રુતસિંધુ છે.

જેમાં મહાનિધાન સમ, સર્વજ્ઞભાષિત, પૂર્વધર પ્રતિપાદિત (નિરૂપિત) અણમોલ તત્ત્વો, અકાટ્યતર્કો અને પરમાર્થથી ભરપૂર અદ્‌ભૂત પદાર્થો છે જેનો સાંગોપાંગ પઠન-પાઠન કરવાનો એકમાત્ર અધિકાર યોગદ્‌વહન કરેલ શ્રમણને છે તો શા માટે પ્રમાદમાં પડી આપણે સ્વાધ્યાય તીર્થની યાત્રાથી વંચિત રહેવું?

આ સ્વાધ્યાય તીર્થની યાત્રા ક્યારે પણ, ક્યાંય પણ કરી શકશો.

સ્વાધ્યાયતીર્થની આરાધના-ઉપાસના કરતા આશાતના કે ઉપેક્ષા ન થઈ જાય તેનો ખાસ ખ્યાલ રાખશો. નહીંતર સ્વાધ્યાય તીર્થના દર્શન પણ દુર્લભ બની જશે.

સર્વે મુમુક્ષુ શ્રમણ-શ્રમણી સ્વાધ્યાય તીર્થને સર્વોત્કૃષ્ટભાવ સાથે આરાધી નિર્વાણપદને પામો એ જ અંતરની પરમ ભાવના...

બંધુ બેલડી
મુનિ શ્રી પુંડરીક પ્રભવિજયજી મ.સા.
મુનિ શ્રી પુનિતપ્રભવિજયજી મ.સા.
પાલીતાણા, ગિરિવિહાર
ચૈત્ર સુદ ૧, વિ.સં. ૨૦૭૦

પ્રકાશકની પરમ ભાવના...

પરમ કલ્યાણકારી શ્રી જિનશાસનની અમૂલ્ય ભેટ રૂપ આગમ ગ્રંથોનું પઠન-પાઠન અને શ્રવણ કરનાર શ્રમણ ત્યાગ-વૈરાગ્યના વૈભવથી સમૃદ્ધ બને છે અને તે જ ગીતાર્થ બને છે.

તપાગચ્છાધિરાજ પ.પૂ. **શ્રી મુક્તિવિજયજી (મૂલચંદજી) મ.સા.** પોતાના શિષ્યોને ૫ પ્રહર સ્વાધ્યાય કરાવતા, એજ શ્રૃંખલામાં યોગનિષ્ઠ પ.પૂ.આ. **શ્રી વિજયકેશરસૂરિ મ.સા.** અભ્યાસ કરનાર સાધુને કડક શબ્દોમાં શિક્ષા આપતા કહેતા કે **''સાધુઓ! ભણશો નહી તો ભરૂચના પાડા થશો.''**

શાસનમાં આવા મહાપુરુષો સમયે સમયે પૃથ્વી પર પદાર્પણ કરી સંઘને જાગૃત રાખવા અનેક પ્રયત્નો કરતા રહ્યા છે.

તૃતિય વર્ષીતપ આરાધક, ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ. **શ્રી વિ. હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.**ના શ્રમણ-શ્રમણી સમુદાયની જ્ઞાનરસિકતા અને સાહિત્ય પ્રકાશન પ્રત્યેનો જબ્બર પુરુષાર્થ સાથે આ **''કેશરસૂરિ સ્વાધ્યાય તીર્થ''**નું દેવવિમાનતુલ્ય નિર્માણ થયેલ છે.

જેના વિવિધ ગગનચુંબી શિખર બનશે જેમાં સ્મરણ, પ્રકરણો, શતકો, અષ્ટકો, શ્રમણક્રિયાના સૂત્રો, દેવવંદનો, અન્ય ઘણી માહિતીથી ભરપૂર પ્રસ્તુત ગ્રંથમાં છદ્મસ્થ અવસ્થાના યોગે પ્રુફશુદ્ધિ કરતા કોઇ પ્રેસ દોષ અથવા અમારાથી કંઇપણ ક્ષતિ રહી ગઇ હોય તો ત્રિવિધે ત્રિવિધે મિચ્છામિદુક્કડમ્...

સંયમી આત્મા માટે સ્વાધ્યાયના માઈલ સ્ટોન... છેલ્લે લેવા ણો

❖ **નિમ્નોક્ત આચાર ગ્રંથો શરૂઆતના વર્ષોમાં અર્થ સહિત ભણી લેવા જરૂરી છે.**

(૧) આવશ્યક સૂત્ર (૨) દશવૈકાલિક સૂત્ર (૩) ઓઘ નિર્યુક્તિ (૪) પિંડ વિશુદ્ધિ (૫) ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર (૬) ધર્મ સંગ્રહ ભાગ-૨ (૭) પ્રતિદિન ચર્યા (૮) પંચવસ્તુક (૯) પાક્ષિક સૂત્ર વૃત્તિ (૧૦) ઉપદેશ રહસ્ય

❖ **સંસ્કૃત બે બુક કર્યા બાદ અધ્યયન કરવા યોગ્ય કાવ્યો.**

(૧) સકલાર્હત સ્તોત્ર (૨) ભક્તામર સ્તોત્ર (૩) કલ્યાણમંદિર સ્તોત્ર (૪) ગૌતમીય (૫) સોમ સૌભાગ્ય (૬) શાલીભદ્ર સ્તોત્ર મહાકાવ્ય (૭) શાંતિનાથ મહાકાવ્ય (૮) હીર સૌભાગ્ય (૯) તિલક મંજરી (૧૦) ભરતેશ્વર-બાહુબલિ મહાકાવ્ય (૧૧) રઘુવંશ, કીરાત, શિશુપાલ વધ, નૈષધીય, કાદંબરી.

❖ **સંસ્કૃત કાવ્ય : અવશ્ય વાંચવા યોગ્ય ચરિત્ર ગ્રંથો :**

(૧) ત્રિશષ્ઠી શલાકા પુરુષ ચરિત્ર (૨) પરિશિષ્ટ પર્વ (૩) ભરતેશ્વર-બાહુબલિ વૃત્તિ (૪) સુકૃત સાગર (૫) પ્રભાવક ચરિત્ર (૬) પ્રબંધ ચિંતામણિ (૭) પ્રબંધ પંચશતિ (૮) જગડુ ચરિત્ર.

❖ **સંસ્કૃત કાવ્ય : અવશ્ય વાંચવા યોગ્ય વૈરાગ્ય ગ્રંથો :**

(૧) શાંત સુધારસ વૃત્તિ (૨) અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ વૃત્તિ (૩)

વૈરાગ્ય કલ્પલતા (૪) ઉપમિતિ ભવ પ્રપંચા (૫) સંવેગ દ્રુમ કંદલી (૬) આત્મ પ્રબોધ (૭) પ્રશમરતિ સટીક (૮) જ્ઞાનસાર સટીક (૯) ઉપદેશમાલા સટીક (૧૦) વૈરાગ્ય રતિ

❖ **સંસ્કૃત કાચું-પાકું થયું હોય તે પણ વાંચી શકે તેવા ગ્રંથો :**
(૧) ગૌતમ પૃચ્છા (૨) દાનાદિ કુલક (૩) કથા સંગ્રહ (૪) સુલભ ચરિત્રાણિ (૫) ધન્ય ચરિત્ર (૬) શત્રુંજય મહાત્મ્ય (૭) વર્ધમાન દેશના (૮) ઉપદેશ પ્રાસાદ (૯) શાંતિનાથ ચરિત્ર. (૧૦) મહાવીર તત્વ પ્રકાશ

❖ **અવશ્ય વાંચવા યોગ્ય અધ્યાત્મ-યોગના ગ્રંથો :**
(૧) યોગ વિંશિકા (૨) યોગબિંદુ (૩) યોગશતક (૪) યોગદ્રષ્ટિ સમુચ્ચય (૫) અધ્યાત્મ બિંદુ (૬) અધ્યાત્મ ઉપનિષદ (૭) અધ્યાત્મ સાર (૮) યોગશાસ્ત્ર સ્વોપજ્ઞ વૃત્તિ (૯) પાતાંજલ યોગ સૂત્ર (૧૦) અધ્યાત્મ ગીતા.

❖ **પ્રાકૃત થયા બાદ વાંચન કરવા યોગ્ય ગ્રંથો :**
(૧) પાઇઅ વિન્નાણ કહા (૨) સમરાઇચ્ચ કહા (૩) સિરિ સિરિવાલ કહા (૪) ભવ ભાવના (૫) સંવેગરંગ શાળા (૬) મહાવીર ચરિયં (૭) પાસનાહ ચરિયં (૮) ચઉપન્ન મહાપુરૂષ ચરિયં (૯) પઉમ ચરિયં (૧૦) વસુદેવ હિન્ડી (૧૧) નેમિનાહ ચરિયં (૧૨) સુપાસનાહ ચરિયં (૧૩) કુવલય માલા (૧૪) સુર સુંદરી ચરિયં (૧૫) કહારયણ કોસ.

❖ **ન્યાયનો અભ્યાસ કરવા માટે અભ્યાસક્રમ :**
(૧) ન્યાય ભૂમિકા (૨) ન્યાય સિદ્ધાંત મુક્તાવલિ (૩)

દિનકરી (૪) રામરુદ્રી (૫) વ્યાપ્તિ પંચક-માથુરી ટીકા (૬) વ્યાપ્તિ પંચક - જાગદીશી ટીકા (૭) સિદ્ધાંત લક્ષણ (૮) ન્યાય કુસુમાંજલિ (૯) વ્યુત્પત્તિવાદ

❖ **જૈન ન્યાયના પ્રાથમિક ગ્રંથો :**

(૧) પ્રમાણનય તત્વાલોક (૨) જૈન તર્ક ભાષા (૩) ષડ્દર્શન સમુચ્ચય (૪) નય પ્રદીપ

❖ **પૂ. મહોપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી મહારાજના અધ્યયન યોગ્ય વિશિષ્ટ ગ્રંથો :**

(૧) અધ્યાત્મ મત પરીક્ષા (૨) ધર્મ પરીક્ષા (૩) પ્રતિમા શતક (૪) જ્ઞાન બિંદુ (૫) ભાષા રહસ્ય (૬) દ્વાત્રિંશત્ દ્વાત્રિંશિકા.

❖ **પૂ.આ. હરિભદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના અધ્યયન યોગ્ય વિશિષ્ટ ગ્રંથો :**

(૧) લલિત વિસ્તરા (૨) અષ્ટક પ્રકરણ (૩) ષોડશક પ્રકરણ (૪) વિશંતિ વિંશતિકા (૫) ધર્મ સંગ્રહણી (૬) પંચાશક

❖ **સંયમ જીવનના હાર્દને સમજવા માટેના ખાસ અધ્યયન યોગ્ય ગ્રંથો :**

(૧) શ્રમણ સૂત્રો સાર્થ (૨) દશવૈકાલિક સૂત્ર અર્થ (૩) પિંડ વિશુદ્ધિ

❖ **વિવિધ વિષયોના શાસ્ત્ર બોધ, શાસ્ત્રીય ખુલાસા અને ચાલી આવતી પરંપરાગત જાણકારી માટેના ગ્રંથો :**

(૧) પ્રશ્ન પદ્ધતિ (૨) હીર પ્રશ્નોત્તર (૩) સેન પ્રશ્ન (૪) મોહન પ્રશ્નોત્તર.

અનુક્રમણિકા

૧.	સાધુ-સાધ્વી યોગ્ય આવશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો	૧૨
૨.	પચ્ચક્ખાણ પાર્યા પછી બોલવાની સત્તર ગાથા	૧૨
૩.	શ્રી કરેમિ ભંતે - સામાયિક સૂત્ર	૧૨
૪.	દૈવસિક અતિચાર	૧૨
૫.	રાત્રિક અતિચાર	૧૩
૬.	શ્રી શ્રમણસૂત્ર - પ્રતિક્રમણ સૂત્ર (પગામસિજ્જા)	૧૪
૭.	પાક્ષિક અતિચાર	૧૯
૮.	પાક્ષિક સૂત્ર	૨૪
૯.	શ્રી પાક્ષિકખામણા	૪૫
૧૦.	સાધુને દૈવસિક અને રાત્રિક પ્રતિક્રમણમાં અતિચારની આઠ ગાથાને સ્થાનકે ગણવાની અર્થ સહિત એક ગાથા.	૪૭
૧૧.	માંડલા	૪૭
૧૨.	સંથારા પોરિસિનો વિધિ	૪૮
૧૩.	સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણાના બોલ	૫૦
૧૪.	મુહપત્તીના પચ્ચાસ બોલ	૫૧
૧૫.	લોચ કરાવવાની વિધિ	૫૨
૧૬.	છીંકનો કાઉસ્સગ્ગ	૫૨
૧૭.	પ્રતિક્રમણમાં અવગ્રહપ્રવેશ-નિર્ગમ	૫૩
૧૮.	ખામણાં કેટલાં ખામવાં	૫૪
૧૯.	પોરિસિની વિધિ	૫૪

૨૦.	ગોચરીના ૪૨ દોષ અને માંડલીના ૫ દોષ	૫૪
૨૧.	ગોચરી આલોવવાનો વિધિ	૫૫
૨૨.	વાર્ષિક કાઉસ્સગ્ગની વિધિ	૨૩
૨૩.	પચ્ચક્ખાણો	૫૭
૨૪.	'સાંજનાં પચ્ચક્ખાણો'	૫૯
૨૫.	પચ્ચક્ખાણ પાર્યા પછી બોલવાની સત્તર ગાથા	૬૨
૨૬.	પડિલેહણ (સવારની) વિધિ	૬૪
૨૭.	પડિલેહણ (સાંજની) વિધિ	૬૫
૨૮.	રાઇયમુહપત્તિ (દ્વાદશાવર્તવંદન)	૬૬
૨૯.	પ્રથમ ગૃહસ્થથી થતા આહાર ઉપજવા સંબંધી ૧૬ દોષ	૬૭
૩૦.	તપ ચિંતવવાની રીત	૬૯
૩૧.	તપ ચિંતવવાની ચતુર્ભંગી	૭૦

સાધુ-સાધ્વી યોગ્ય
આવશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો

(૧) શ્રી કરેમિ ભંતે - સામાયિક સૂત્ર

કરેમિ ભંતે સામાઇયં, સવ્વં સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવજ્જીવાએ, તિવિહં તિવિહેણં, મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતંપિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ.

(૨) સામાયિક સૂત્ર

ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં, જો મે દેવસિઓ અઇયારો કઓ, કાઇઓ, વાઇઓ, માણસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાઓ, દુવ્વિચિંતિઓ, અણાયારો, અણિચ્છિઅવ્વો, અસમણપાઉગ્ગો, નાણે દંસણે ચરિત્તે, સુએ સામાઇએ, તિણ્હં ગુત્તીણં, ચઉણ્હં કસાયાણં, પંચણ્હં મહવ્વયાણં છણ્હં જીવનિકાયાણં, સત્તણ્હં પિંડેસણાણં, અટ્ઠણ્હં પવયણમાઊણં, નવણ્હં બંભચેરગુત્તીણં, દસવિહે સમણધમ્મે, સમણાણં જોગાણં, જં ખંડિયં, જં વિરાહિયં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ દેવસિઅં આલોઉં? ઇચ્છં આલોએમિ જો મે દેવસિઓ અઇયારો કઓ.

(બાકી ઉપર પ્રમાણે)

(૩) દૈવસિક અતિચાર

ઠાણે, કમણે, ચંકમણે, આઉટ્ટે, અણાઉટ્ટે, હરિયકાયસંઘટ્ટે,

બીયકાયસંઘટ્ટે, ત્રસકાયસંઘટ્ટે, થાવરકાયસંઘટ્ટે, છપ્પઇયાસંઘટ્ટે, ઠાણાઓ ઠાણં સંકામિઆ, દેહરે ગોચરી બાહિરભૂમિ માર્ગે જાતાં આવતાં સ્ત્રી તિર્યંચતણા સંઘટ્ટ પરિતાપ ઉપદ્રવ હુઆ, દિવસમાંહિ ચાર વાર સજ્ઝાય, સાત વાર ચૈત્યવંદન કીધાં નહીં, પ્રતિલેખણા આઘી પાછી ભણાવી, અસ્તવ્યસ્ત કીધી, આર્તધ્યાન રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં, ધર્મધ્યાન શુક્લધ્યાન ધ્યાયાં નહીં, ગોચરીતણા બેંતાલીશ દોષ ઉપજતાં જોયા નહીં, પાંચ દોષ માંડલીતણા ટાલ્યા નહી, માત્રું અણપુંજે લીધું, અણપુંજી ભૂમિકાએ પરઠવ્યું, પરઠવતાં અણુજાણહ જસ્સુગ્ગહો કીધો નહિ, પરઠવ્યા પછી વાર ત્રણ વોસિરે વોસિરે કીધું નહીં, દેહરા ઉપાશ્રયમાંહિ પેસતાં નિસરતાં નિસિહી આવસ્સહી કહેવી વિસારી, જિનભવને ચોરાશી આશાતના, ગુરુ પ્રત્યે તેત્રીસ આશાતના, અનેરો જે કાંઇ દિવસ સંબંધી પાપ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

(૪) રાત્રિક અતિચાર

સંથારાઉવટ્ટણકી, પરિયટ્ટણકી, આઉંટણકી, પસારણકી, છપ્પઇયસંઘટ્ટણકી, (અચક્ખુ વિસય હુઓ), સંથારો-ઉત્તરપટ્ટો ટાલી અધિકું ઉપગરણ વાપર્યું, શરીર અણપડિલેહ્યું હલાવ્યું, માત્રું અણપુજ્યું લીધું, માત્રું અણપુંજી ભૂમિએ પરઠવ્યું, પરઠવતાં અણુજાણહ જસ્સુગ્ગહો કીધો નહીં, પરઠવ્યા પુંઠે વાર ત્રણ વોસિરે વોસિરે કીધું નહીં, સંથારાપોરિસી ભણાવ્યા વિના સૂતા, કુસ્વપ્ન લાધું, સુપનાંતરમાંહિ શિયલની વિરાધના હુઇ, મન આહટ્ટદોહટ્ટ

ચિંતવ્યું, સંકલ્પવિકલ્પ કીધો, રાત્રિ સંબંધી જે કોઇ અતિચાર લાગ્યો હોય તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

(૫) શ્રી શ્રમણસૂત્ર - પ્રતિક્રમણ સૂત્ર (પગામસિજ્જા)

નમો અરિહંતાણં૰ કરેમિ ભંતે૰ ચત્તારિમંગલં૰ ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં જો મે૰ ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં ઇરિયાવહિઆએ૰

[તુયટ્ટણ]

ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, પગામસિજ્જાએ નિગામસિજ્જાએ સંથારા ઉવ્વટ્ટણાએ પરિઅટ્ટણાએ આઉંટણાએ પસારણાએ છપ્પઇયસંઘટ્ટણાએ કૂઇએ કક્કરાઇએ છીએ જંભાઇએ આમોસે સસરક્ખામોસે આઉલમાઉલાએ સોઅણવત્તિઆએ ઇત્થીવિપ્પરિઆસિઆએ દિટ્ઠીવિપ્પરિઆસિઆએ મણવિપ્પરિઆસિઆએ પાણભોઅણ-વિપ્પરિઆસિઆએ જો મે દેવસિઓ અઇઆરો કઓ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

[ગોચરી અતિચાર]

પડિક્કમામિ ગોઅરચરિઆએ ભિક્ખાયરિઆએ ઉગ્ઘાડ-કવાડ-ઉગ્ઘાડણયાએ સાણા-વચ્છા-દારા-સંઘટ્ટણાએ મંડીપાહુડિઆએ બલિપાહુડિઆએ ઠવણાપાહુડિઆએ સંકિએ સહસાગારિએ અણેસણાએ પાણેસણાએ પાણભોઅણાએ બીઅભોઅણાએ હરિઅભોઅણાએ પચ્છેકમ્મિઆએ પુરેકમ્મિઆએ અદિટ્ઠહડાએ દગસંસટ્ઠહડાએ રયસંસટ્ઠહડાએ પારિસાડણિઆએ પારિટ્ઠાવણિઆએ ઓહાસણભિક્ખાએ જં ઉગ્ગમેણં

ઉપ્પાયણેસણાએ અપરિસુદ્ધં પરિગ્ગહિઅં પરિભુત્તં વા જં ન પરિઠ્ઠવિઅં તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

[સજ્ઝાય અતિચાર]

પડિક્કમામિ ચાઉક્કાલં સજ્ઝાયસ્સ અકરણયાએ, ઉભઓ કાલં ભંડોવગરણસ્સ અપ્પડિલેહણાએ દુપ્પડિલેહણાએ અપ્પમજ્જણાએ દુપ્પમજ્જણાએ અઇક્કમે વઇક્કમે અઇયારે અણાયારે જો મે દેવસિઓ અઇયારો કઓ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

[એકથી તેત્રીસ અતિચાર]

પડિક્કમામિ એગવિહે અસંજમે, પડિક્કમામિ દોહિં બંધણેહિં રાગબંધણેણં દોસબંધણેણં, પડિક્કમામિ તિહિં દંડેહિં મણદંડેણં વયદંડેણં કાયદંડેણં, પડિક્કમામિ તિહિં ગુત્તીહિં મણગુત્તીએ વયગુત્તીએ કાયગુત્તીએ, પડિક્કમામિ તિહિં સલ્લેહિં માયાસલ્લેણં નિયાણસલ્લેણં મિચ્છાદંસણસલ્લેણં, પડિક્કમામિ તિહિં ગારવેહિં ઇડ્ઢીગારવેણં રસગારવેણં સાયાગારવેણં, પડિ૦ તિહિં વિરાહણાહિં નાણવિરાહણાએ દંસણવિરાહણાએ ચરિત્તવિરાહણાએ, પડિ૦ ચઉહિં કસાએહિં કોહકસાએણં માણકસાએણં માયાકસાએણં લોભકસાએણં, પડિ૦ ચઉહિં સન્નાહિં આહારસન્નાએ ભયસન્નાએ મેહુણસન્નાએ પરિગ્ગહસન્નાએ, પડિ૦ ચઉહિં વિકહાહિં ઇત્થીકહાએ ભત્તકહાએ દેસકહાએ રાયકહાએ, પડિ૦ ચઉહિં ઝાણેહિં અટ્ટેણં ઝાણેણં રુદ્દેણં ઝાણેણં ધમ્મેણં ઝાણેણં સુક્કેણં ઝાણેણં, પડિ૦ પંચહિં કિરિઆહિં કાઇઆએ અહિગરણિયાએ

પાઉસિઆએ પારિતાવણિઆએ પાણાઇવાયકિરિઆએ, પડિ૦ પંચહિં કામગુણેહિં સદ્દેણં રૂવેણં રસેણં ગંધેણં ફાસેણં, પડિ૦ પંચહિં મહવ્વએહિં પાણાઇવાયાઓ વેરમણં, મુસાવાયાઓ વેરમણં, અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં, મેહુણાઓ વેરમણં, પરિગ્ગહાઓ વેરમણં, પડિક્કમામિ પંચહિં સમિઇહિં ઇરિયાસમિઇએ ભાસાસમિઇએ એસણાસમિઇએ આયાણભંડમત્તનિક્ખેવણા-સમિઇએ ઉચ્ચારપાસવણ-ખેલજલ્લસિંઘાણપારિઠ્ઠાવણિ-આસમિઇએ, પડિક્કમામિ છહિં જીવનિકાએહિં પુઢવિકાએણં આઉકાએણં તેઉકાએણં વાઉકાએણં વણસ્સઇકાએણં તસકાએણં, પડિક્કમામિ છહિં લેસાહિં કિણ્હલેસાએ નીલલેસાએ કાઉલેસાએ તેઉલેસાએ પમ્હલેસાએ સુક્કલેસાએ, પડિક્કમામિ સત્તહિં ભયઠાણેહિં, અટ્ઠહિં મયઠાણેહિં, નવહિં બંભચેરગુત્તીહિં, દસવિહે સમણધમ્મે, ઇગારસહિં ઉવાસગપડિમાહિં, બારસહિં ભિક્ખુપડિમાહિં, તેરસહિં કિરિઆઠાણેહિં, ચઉદસહિં ભૂઅગામેહિં, પન્નરસહિં પરમાહમ્મિએહિં, સોલસહિં ગાહાસોલસએહિં, સત્તરસવિહે અસંજમે, અટ્ઠારસવિહે અબંભે, એગૂણવીસાએ નાયજ્ઝયણેહિં, વીસાએ અસમાહિઠ્ઠાણેહિં, ઇક્કવીસાએ સબલેહિં, બાવીસાએ પરીસહેહિં, તેવીસાએ સુઅગડજ્ઝયણેહિં, ચઉવીસાએ દેવેહિં, પણવીસાએ ભાવણાહિં, છવ્વીસાએ દસાકપ્પવવહારાણં ઉદ્દેસણકાલેહિં, સત્તાવીસાએ અણગારગુણેહિં, અટ્ઠાવીસાએ આયારપ્પકપ્પેહિં, એગૂણતીસાએ પાવસુઅપ્પસંગેહિં, તીસાએ મોહણીઅઠાણેહિં, ઇગતીસાએ

સિદ્ધાઇગુણેહિં, બત્તીસાએ જોગસંગહેહિં, તિત્તીસાએ આસાયણાહિં, અરિહંતાણં આસાયણાએ ૧. સિદ્ધાણં આસાયણાએ ૨. આયરિઆણં આસાયણાએ ૩. ઉવજ્ઝાયાણં આસાયણાએ ૪. સાહૂણં આસાયણાએ ૫. સાહૂણીણં આસાયણાએ ૬. સાવયાણં આસાયણાએ ૭. સાવિયાણં આસાયણાએ ૮. દેવાણં આસાયણાએ ૯. દેવીણં આસાયણાએ ૧૦. ઇહલોગસ્સ આસાયણાએ ૧૧. પરલોગસ્સ આસાયણાએ ૧૨. કેવલિ પન્નત્તસ્સ ધમ્મસ્સ આસાયણાએ ૧૩. સદેવમણુઆસુરસ્સ લોગસ્સ આસાયણાએ ૧૪. સવ્વપાણભૂઅ-જીવ-સત્તાણં આસાયણાએ ૧૫. કાલસ્સ આસાયણાએ ૧૬. સુઅસ્સ આસાયણાએ ૧૭. સુઅદેવયાએ આસાયણાએ ૧૮. વાયણાયરિઅસ્સ આસાયણાએ ૧૯. જં વાઇદ્ધં ૨૦. વચ્ચામેલિઅં ૨૧. હીણક્ખરં ૨૨. અચ્ચક્ખરં ૨૩. પયહીણં ૨૪. વિણયહીણં ૨૫. ઘોસહીણં ૨૬. જોગહીણં ૨૭. સુટ્ઠુદિન્નં ૨૮. દુટ્ઠુપડિચ્છિઅં ૨૯. અકાલે કઓ સજ્ઝાઓ ૩૦. કાલે ન કઓ સજ્ઝાઓ ૩૧. અસજ્ઝા (ઇ) એ સજ્ઝાઇઅં ૩૨. સજ્ઝા(ઇ)એ ન સજ્ઝાઇઅં ૩૩. તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

[૨૪ તીર્થંકર નમસ્કાર]

નમો ચઉવીસાએ તિત્થયરાણં ઉસભાઇમહાવીર-પજ્જવસાણાણં, (નિર્ગ્રંથ પ્રવચન ગુણવર્ણના) ઇણમેવ નિગ્ગંથં પાવયણં સચ્ચં, અણુત્તરં, કેવલિઅં, પડિપુન્નં, નેઆઉઅં, સંસુદ્ધં, સલ્લગત્તણં, સિદ્ધિમગ્ગં, મુત્તિમગ્ગં, નિજ્જાણમગ્ગં,

નિવ્વાણમગ્ગં, અવિતહમ-વિસંધિ, સવ્વદુક્ખપ્પહીણમગ્ગં, ઇત્થં ઠિઆ જીવા સિજ્ઝંતિ, બુજ્ઝંતિ, મુચ્ચંતિ, પરિનિવ્વાયંતિ સવ્વદુક્ખાણમંતં કરંતિ, **(નિર્ગ્રંથ પ્રવચન શ્રદ્ધાન પ્રરૂપણા)** તં ધમ્મં સદ્દહામિ, પત્તિઆમિ, રોએમિ, ફાસેમિ, પાલેમિ, અણુપાલેમિ, તં ધમ્મં સદ્દહંતો, પત્તિઅંતો, રોઅંતો, ફાસંતો, પાલંતો, અણુપાલંતો, તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અબ્ભુટ્ઠિઓ મિ આરાહણાએ, વિરઓ મિ વિરાહરણાએ, અસંજમં પરિઆણામિ, સંજમં ઉવસંપજ્જામિ, અબંભં પરિઆણામિ, બંભં ઉવસંપજ્જામિ, અકપ્પં પરિઆણામિ, કપ્પં ઉવસંપજ્જામિ, અન્નાણં પરિઆણામિ, નાણં ઉવસંપજ્જામિ, અકિરિઅં પરિઆણામિ, કિરિઅં ઉવસંપજ્જામિ, મિચ્છત્તં પરિઆણામિ, સમ્મત્તં ઉવસંપજ્જામિ, અમગ્ગં પરિઆણામિ, મગ્ગં ઉવસંપજ્જામિ, **(અશેષ દોષાતિચાર પ્રતિક્રમણ સૂત્ર)** જં સંભરામિ, જં ચ ન સંભરામિ, જં પડિક્કમામિ, જં ચ ન પડિક્કમામિ, તસ્સ સવ્વસ્સ દેવસિઅસ્સ અઇઆરસ્સ પડિક્કમામિ, સમણો હં સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, અનિઆણો, દિટ્ઠિસંપન્નો, માયામોસવિવજ્જિઓ, **(નિર્ગ્રંથ વંદના)** અડ્ઢાઇજ્જેસુ દીવસમુદ્દેસુ, પન્નરસસુ કમ્મભૂમીસુ, જાવંત કેવિ સાહૂ, રયહરણ-ગુચ્છ પડિગ્ગહ-ધારા, પંચમહવ્વયધારા, અટ્ઠારસ-સહસ્સસીલંગધારા, અક્ખુયાયાર-ચરિત્તા, તે સવ્વે સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ.

(સકલ સત્ત્વખામણા, મૈત્રી પ્રરૂપણા)

ખામેમિ સવ્વ જીવે, સવ્વે જીવા ખમંતુ મે ।
મિત્તી મે સવ્વભૂએસુ, વેરં મજ્ઝ ન કેણઇ ॥૧॥

(અંતિમ મંગલગાથા સૂત્ર)

એવમહં આલોઇઅ, નિંદિઅ ગરહિઅ દુગંછિઅં સમ્મં ।
તિવિહેણ પડિક્કંતો, વંદામિ જિણે ચઉવ્વીસં ॥૨॥

(૬) પાક્ષિક અતિચાર

નાણંમિ દંસણંમિ અ, ચરણંમિ તવંમિ તહ ય વીરિયંમિ ।
આયરણં આયારો, ઈય એસો પંચહા ભણિઓ ॥

જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વીર્યાચાર એ પંચવિધ આચારમાંહિ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં. (૧)

તત્ર જ્ઞાનાચારે આઠ અતિચાર-

કાલે વિણએ બહુમાણે, ઉવહાણે તહ અનિન્હવણે ।
વંજણ અત્થ તદુભએ, અટ્ઠવિહો નાણમાયારો ॥

જ્ઞાન કાલવેલામાંહે પઢ્યો ગુણ્યો પરાવર્ત્યો નહિ, અકાલે પઢ્યો, વિનયહીન બહુમાનહીન યોગોપધાનહીન પઢ્યો, અનેરા કન્હે પઢ્યો, અનેરો ગુરૂ કહ્યો, દેવવંદણ વાંદણે પડિક્કમણે સજ્ઝાય કરતાં પઢતાં ગુણતાં કૂડો અક્ષર કાને માત્રે આગલો ઓછો ભણ્યો ગુણ્યો, સૂત્રાર્થ તદુભય કૂડાં કહ્યાં, કાજો અણઉદ્ધર્યો, ડાંડો અણપડિલેહ્યો, વસતિ અણશોધ્યાં, અણપવેયાં, અસજ્ઝાઇ

અણોજ્જા કાલવેલામાંહિ શ્રી દશવૈકાલિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત પઢ્યો, ગુણ્યો, પરાવર્ત્યો, અવિધિએ યોગોપધાન કીધાં કરાવ્યાં, જ્ઞાનોપગરણ પાટી, પોથી, ઠવણી, કવલી, નોકારવાલી, સાપડા, સાપડી, દસ્તરી, વહી, કાગલીઆ, ઓલિઆ પ્રત્યે પગ લાગ્યો, થુંક લાગ્યો, થુંકે કરી અક્ષર ભાંજ્યો, જ્ઞાનવંત પ્રત્યે પ્રદ્વેષ મત્સર વહ્યો, અંતરાય અવજ્ઞા આશાતના કીધી, કુણહિ પ્રત્યે તોતડો બોબડો દેખી હસ્યો, વિતર્ક્યો, મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, કેવલજ્ઞાન, એ પાંચે જ્ઞાનતણી અસદ્દહણા આશાતના કીધી. જ્ઞાનાચાર વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર૦(૨).

દર્શનાચારે આઠ અતિચાર–

નિસ્સંકિઅ નિક્કંખિઅ, નિવ્વિતિગિચ્છા અમૂઢદિટ્ઠીઅ ।
ઉવવૂહ થિરીકરણે, વચ્છલ્લ પભાવણે અટ્ઠ ।।

દેવ, ગુરુ, ધર્મતણે વિષે નિસ્સંકપણું ન કીધું, તથા એકાંત નિશ્ચય ધર્યો નહીં, ધર્મ સંબંધીઆ ફલતણે વિષે નિસ્સંદેહ બુદ્ધિ ધરી નહીં, સાધુ સાધ્વીતણી નિંદા જુગુપ્સા કીધી, મિથ્યાત્વીતણી પૂજા પ્રભાવના દેખી મૂઢદૃષ્ટિપણું કીધું, સંઘમાંહિ ગુણવંતતણી અનુપબૃંહણા કીધી, અસ્થિરીકરણ અવાત્સલ્ય અપ્રીતિ અભક્તિ નિપજાવી, તથા દેવદ્રવ્ય, ગુરુદ્રવ્ય, સાધારણ દ્રવ્ય ભક્ષિત ઉપેક્ષિત પ્રજ્ઞાપરાધે વિણાસ્યો, વિણસંતો ઉવેખ્યો, છતી શક્તિએ સારસંભાલ ન કીધી, ઠવણાયરિય હાથથકી પાડ્યા, પડિલેહવા વિસાર્યા, જિનભવનતણી ચોરાશી આશાતના, ગુરુપ્રત્યે તેત્રીશ

આશાતના કીધી હોય. દર્શનાચાર વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર૦ (૩)

ચારિત્રાચારે આઠ અતિચાર-

પણિહાણજોગજુત્તો, પંચહિં સમિઇહિં તીહિં ગુત્તીહિં ।
એસ ચરિત્તાયારો, અટ્ઠવિહો હોઇ નાયવ્વો ।।

ઇર્યાસમિતિ, ભાષાસમિતિ, એષણાસમિતિ, આદાનભંડમત્તનિક્ષેપણાસમિતિ, પારિષ્ઠાપનિકાસમિતિ, મનોગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ, એ અષ્ટ પ્રવચનમાતા રૂડીપરે પાલી નહીં, સાધુતણે ધર્મે સદૈવ, શ્રાવકતણે ધર્મે સામાયિક, પોસહ લીધે જે કાંઇ ખંડના વિરાધના કીધી હોય. ચારિત્રાચાર વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર૦ (૪)

વિશેષતશ્ચારિત્રાચારે તપોધનતણે ધર્મે,

વયછક્કં કાયછક્કં, અકપ્પો ગિહિભાયણં ।
પલિઅંક-નિસિજ્જાએ, સિણાણં સોભવજ્જણં ।।૫ ।।

વ્રત ષટ્કે, પહિલે મહાવ્રતે પ્રાણાતિપાત સૂક્ષ્મ બાદર ત્રસ થાવર જીવતણી વિરાધના હુઇ. બીજે મહાવ્રતે ક્રોધ લોભ ભય હાસ્ય લગે જૂઠું બોલ્યા. ત્રીજે અદત્તાદાનવિરમણ મહાવ્રતે

સામીજીવાદત્તં, તિત્થયરઅદત્તં તહેવ ય ગુરૂહિં ।
એવમદત્તં ચઉહા, પણ્ણત્તં વીયરાએહિં ।।૧ ।।

સ્વામી અદત્ત, જીવ અદત્ત, તીર્થંકર અદત્ત, ગુરુ અદત્ત, એ ચતુર્વિધ અદત્તાદાનમાંહિ જે કાંઇ અદત્ત પરિભોગવ્યું. ચોથે મહાવ્રતે-

વસહિકહનિસિજ્જિંદિય, કુડ્ડિંતરપુવ્વકીલિએ પણિએ।
અઈમાયાહારવિભૂસણાય, નવ બંભચેર ગુત્તીઓ ।।૧।।

એ નવવાડી સુધી પાલી નહીં, સુહણે સ્વપ્નાંતરે દૃષ્ટિવિપર્યાસ હુઓ. પાંચમે મહાવ્રતે ધર્મોપગરણને વિષે ઈચ્છા મૂર્ચ્છા ગૃદ્ધિ આસક્તિ ધરી, અધિકો ઉપગરણ વાવર્યો, પર્વ તિથિએ પડિલેહવો વિસાર્યો. છટ્ઠે રાત્રીભોજન વિરમર વ્રતે અસૂરો ભાત પાણી કીધો, છારોદ્ગાર આવ્યો, પાત્રે, *પાત્રબંધે તક્રાદિકનો છાંટો લાગ્યો, ખરડ્યો રહ્યો, લેપ તેલ ઔષધાદિક તણો સંનિધિ રહ્યો, અતિમાત્રાએ આહાર લીધો. એ છએ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર૦ (૬)

કાયષટ્કે, ગામતણે પઈસારે નીસારે પગ પડિલેહવા વિસાર્યા, [૧]માટી મીઠું ખડી ધાવડી [૨]અરણેટો પાષાણતણી ચાતલી ઉપર પગ આવ્યો. અપ્કાય [૩]વાઘારીફૂસણા હુવા, વિહરવા ગયા, [૪]ઉલખો હાલ્યો, લોટો ઢોલ્યો, કાચા પાણીતણા છાંટા લાગ્યા. તેઉકાય વીજ દીવાતણી ઉજેહી હુઇ. વાઉકાય ઉઘાડે મુખે બોલ્યા, મહાવાય વાજતા (વાતાં) કપડાં કાંબલીતણા છેડા સાચવ્યા નહીં, ફુંક દીધી. વનસ્પતિકાય નીલફુલ સેવાલ થડ ફલ ફૂલ વૃક્ષ શાખા પ્રશાખાતણા સંઘટ્ટ પરંપર નિરંતર હુવા. ત્રસકાય બેઇંદ્રી તેઇંદ્રી ચઉરિંદ્રી પંચેંદ્રી કાગ બગ ઉડાવ્યા, ઢોર ત્રાસવ્યાં, બાલક બીહરાવ્યાં. ષટ્કાય વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર૦ (૭)

અકલ્પનીય સિજ્જા વસ્ત્ર પાત્ર પિંડ પરિભોગવ્યો, સિજ્જાતરતણો પિંડ પરિભોગવ્યો, ઉપયોગ કીધા પાખે વિહર્યો,

ધાત્રીદોષ ત્રસબીજસંસક્ત પૂર્વકમ્મ પશ્ચાત્કર્મ ઉદ્‌ગમ ઉત્પાદનાદિ દોષ ચિંતવ્યા નહીં, ગૃહસ્થતણો ભાજન ભાંજ્યો, ફોડ્યો, વલી પાછો આપ્યો નહીં, સૂતાં સંથારિયાં ઉત્તરપટ્ટો [1]ટલતો અધિકો ઉપગરણ વાવર્યો, દેશતઃ સ્નાન કીધું, મુખે ભીનો હાથ લગાડ્યો, સર્વતઃ સ્નાનતણી વાંછા કીધી, શરીરતણો મેલ ફેડ્યો, કેશ રોમ નખ સમાર્યા, અનેરી કાંઇ [2]રાઢાવિભૂષા કીધી. અકલ્પનીય પિંડાદિ વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર૦ (૮)

આવસ્સયસજ્ઝાએ, પડિલેહણજ્ઝાણભિક્ખડભત્તટ્ઠે ।
આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણે નિસીઅણે તુઅટ્ટે ॥૧॥

આવશ્યક ઉભયકાલ વ્યાક્ષિપ્ત ચિત્તપણે પડિક્કમણું કીધું, પડિક્કમણામાંહિ ઊંઘ આવી, બેઠાં પડિક્કમણું કીધું, દિવસ પ્રત્યે ચાર વાર સજ્ઝાય સાત વાર ચૈત્યવંદન ન કીધાં, પડિલેહણા આઘી પાછી ભણાવી, અસ્તવ્યસ્ત કીધી, આર્ત્તધ્યાન રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં, ધર્મધ્યાન શુક્લધ્યાન ધ્યાયાં નહીં, ગોચરી ગયા બેંતાલીશ દોષ ઉપજતા ચિંતવ્યા નહીં, પાંચ દોષ માંડલીતણા ટાળ્યા નહીં, છતી શક્તિએ પર્વતિથિએ ઉપવાસાદિક તપ કીધો નહિં, દેહરા ઉપાસરામાંહિ પેસતાં નિસીહિ, નીસરતાં આવસ્સહી કહેવી વિસારી, ઇચ્છામિચ્છાદિક દશવિધ ચક્રવાલ સામાચારી સાચવી નહિ, ગુરુતણો વચન તહત્તિ કરી પડિવજ્યો નહિ, અપરાધ આવ્યાં મિચ્છામિ દુક્કડં દીધાં નહિ, સ્થાનકે રહેતાં હરિયકાય બીયકાય કીડીતણાં નગરાં શોધ્યાં નહીં, ઓઘો મુહપત્તિ ચોલપટ્ટો ઉત્સંઘટ્ટ્યા, સ્ત્રી તિર્યંચતણા સંઘટ્ટ અનંતર પરંપર હુવા, વડાપ્રતે પસાઓ કરી

લહુડાં (લઘુ) પ્રતે ઇચ્છાકાર ઇત્યાદિક વિનય સાચવ્યો નહિ. સાધુસામાચારી વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. (૯)

(૭) પાક્ષિક સૂત્ર

તિત્થંકરે અ તિત્થે, અતિત્થસિદ્ધે અ તિત્થસિદ્ધે અ ।
સિદ્ધે જિણે રિસી મહ,-રિસી ય નાણં ચ વંદામિ ।।૧ ।।
જે અ ઈમં ગુણરયણ-સાયરમવિરાહિઊણ તિણ્ણસંસારા।
તે મંગલં કરિત્તા, અહમવિ આરાહણાભિમુહો ।।૨ ।।
મમ મંગલમરિહંતા, સિદ્ધા સાહૂ સુયં ચ ધમ્મો અ।
ખંતી ગુત્તી મુત્તી, અજ્જવયા મદ્દવં ચેવ ।।૩ ।।
લોઅમ્મિ સંજયા જં, કરિંતિ પરમરિસિદેસિઅમુઆરં ।
અહમવિ ઉવટ્ઠિઓ તં, મહવ્વય-ઉચ્ચારણં કાઉં ।।૪ ।।

સે કિં તં મહવ્વયઉચ્ચારણા? મહવ્વયઉચ્ચારણા પંચવિહા પણ્ણત્તા, રાઇભોઅણવેરમણ છટ્ઠા, તં જહા સવ્વાઓ પાણાઇવાયાઓ વેરમણં ૧. સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણં ૨. સવ્વાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં ૩. સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણં ૪. સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં ૫. સવ્વાઓ રાઇભોઅણાઓ વેરમણં ૬.

તત્થ ખલુ પઢમે ભંતે ! મહવ્વએ પાણાઇવાયાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે ! પાણાઇવાયં પચ્ચક્ખામિ, સે સુહુમં વા બાયરં વા, તસં વા થાવરં વા, નેવ સયં પાણે અઇવાએજ્જા, નેવન્નેહિં પાણે

અઈવાયાવિજ્જા, પાણે અઈવાયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. સે પાણાઈવાએ ચઉવ્વિહે પન્નતે, તં જહા-દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દવ્વઓ ણં પાણાઈવાએ છસુ જીવનિકાએસુ, ખિત્તઓ ણં પાણાઈવાએ સવ્વલોએ, કાલઓ ણં પાણાઈવાએ દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણં પાણાઈવાએ રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઈમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નતસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણ્ણ-સોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઈઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણ-પજ્જવસાણફલસ્સ, પુવ્વિં અન્નાયણાએ અસવણયાએ અબોહિ(આ)એ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિગારવગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓ વસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં, ઈહં વા ભવે અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, પાણાઈવાઓ કઓ વા, કારાવિઓ વા, કીરંતો વા પરેહિં સમણુન્નાઓ, તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણં

મણેણં વાયાએ કાએણં, અઇઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ, સવ્વં પાણાઇવાયં, જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ હં નેવ સયં પાણે અઇવાઇજ્જા, નેવન્નેહિં-પાણે અઇવાયાવિજ્જા, પાણે અઇવાયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા(ણામિ), તં જહા અરિહંતસક્ખિઅં, સિદ્ધસક્ખિઅં, સાહુ સક્ખિઅં, દેવ સક્ખિઅં, અપ્પસક્ખિઅં એવં ભવઇ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ પાણાઇવાયસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ, સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂયાણં સવ્વેસિં જીવાણં સવ્વેસિં સત્તાણં, અદુક્ખણયાએ અસોયણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ, મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મોક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તા ણં વિહરામિ. પઢમે ભંતે મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ પાણાઇવાયાઓ વેરમણં. (૧)

અહાવરે દોચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ મુસાવાયાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! મુસાવાયં પચ્ચક્ખામિ, સે કોહા વા ૧ લોહા વા ૨ ભયા વા ૩ હાસા વા ૪ નેવ સયં મુસં વએજ્જા, નેવન્નેહિં મુસં વાયાવેજ્જા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ, ન કારવેમિ,

કરંતંપિ અન્નં ન સમણુજાણામિ તસ્સ ભંતે। પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. સે મુસાવાએ ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા-દવ્વઓ ૧ ખિત્તઓ ૨ કાલઓ ૩ ભાવઓ ૪ દવ્વઓ ણં મુસાવાએ સવ્વદવ્વેસુ, ખિત્તઓ ણં મુસાવાએ લોએ વા અલોએ વા, કાલઓ ણં મુસાવાએ દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણં મુસાવાએ રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઈમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિ અસ્સ વિણયમૂલસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઈઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણપજ્જવસાણફલસ્સ, પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ(આ)એ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિગારવગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં, ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, મુસાવાઓ ભાસિઓ વા, ભાસાવિઓ વા, ભાસિજ્જંતો વા પરેહિં સમણુન્નાઓ, તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં, અઇઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ, સવ્વં મુસાવાયં, જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ હં નેવ સયં મુસં વએજ્જા, નેવન્નેહિં મુસં વાયાવેજ્જા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન

સમણુજાણિજ્જા(ણામિ)તં જહા અરિહંતસક્ખિઅં, સિદ્ધસક્ખિઅં, સાહુસક્ખિઅં, દેવસક્ખિઅં, અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઇ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પડિહય પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ મુસાવાયસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ, સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂયાણં સવ્વેસિં જીવાણં સવ્વેસિં સત્તાણં, અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ, મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મોક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુ-ત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ. દોચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણં. (૨)

અહાવરે તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! અદિન્નાદાણં પચ્ચક્ખામિ, સે ગામે વા નગરે વા અરણ્ણે વા, અપ્પં વા બહું વા, અણું વા થૂલં વા, ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા, નેવ સયં અદિન્નં ગિણ્હિજ્જા, નેવન્નેહિં અદિણ્ણં ગિણ્હાવિજ્જા, અદિણ્ણં ગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. સે અદિન્નાદાણે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા-દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ.

દવ્વઓ ણં અદિન્નાદાણે ગહણધારણિજ્જેસુ દવ્વેસુ, ખિત્તઓ ણં અદિન્નાદાણે ગામે વા નગરે વા અરણ્ણે વા, કાલઓ ણં અદિન્નાદાણે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણં અદિન્નાદાણે રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણ્ણ-સોવણ્ણિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપય-માણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇઅસ્સ, સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણ-પજ્જવસાણફલસ્સ, પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ(આ)એ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિગારવગરુયાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં, ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, અદિન્નાદાણં ગહિઅં વા ગાહાવિઅં વા ઘિપ્પંતં વા પરેહિં સમણુન્નાયં, તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં, અઇઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ, સવ્વં અદિન્નાદાણં, જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ હં નેવ સયં અદિન્નં ગિણ્હિજ્જા, નેવન્નેહિં અદિન્નં ગિણ્હાવિજ્જા, અદિન્નં ગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા (ણામિ) તં જહા અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં

દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઇ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય પાવકમ્મે, દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ અદિન્નાદાણસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ, સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂઆણં સવ્વેસિં જીવાણં સવ્વેસિં સત્તાણં, અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ, મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિણ્ણે પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મોક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ. તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં. (૩)

અહાવરે ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ મેહુણાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! મેહુણં પચ્ચક્ખામિ; સે દિવ્વં વા માણુસં વા તિરિક્ખજોણિઅં વા, નેવ સયં મેહુણં સેવિજ્જા, નેવન્નેહિં મેહુણં સેવાવિજ્જા, મેહુણં સેવંતેવિ અન્ને ન સમણુજાણામિ જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. સે મેહુણે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દવ્વઓ ણં મેહુણે રૂવેસુ વા રૂવસહગએસુ વા, ખિત્તઓ ણં મેહુણે ઉડ્ઢલોએ વા અહોલોએ વા તિરિયલોએ વા, કાલઓ ણં મેહુણે દિઆ વા રાઓ વા,

ભાવઓ ણં મેહુણે રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઈમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરન્નસોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઈઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણ-પજ્જવસાણફલસ્સ, પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ(આ)એ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિગારવગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં, ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, મેહુણં સેવિઅં વા સેવાવિઅં વા સેવિજ્જંતં વા પરેહિં સમણુન્નાયં, તં નિંદામિ, ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં, અઈઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ, સવ્વં મેહુણં જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ હં નેવ સયં મેહુણં સેવિજ્જા, નેવન્નેહિં મેહુણં સેવાવિજ્જા, મેહુણં સેવંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા, તં જહાઅરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઇ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પહિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ

વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ મેહુણસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ, સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂઆણં સવ્વેસિં જીવાણં સવ્વેસિં સત્તાણં, અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ, મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ. ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણં. (૪)

અહાવરે પંચમે ભંતે! મહવ્વએ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! પરિગ્ગહં પચ્ચક્ખામિ, સે અપ્પં વા બહું વા, અણું વા થૂલં વા, ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા; નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હિજ્જા, નેવન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હાવિજ્જા, પરિગ્ગહં પરિગિણ્હંતેવિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતંપિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. સે પરિગ્ગહે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દવ્વઓ ણં પરિગ્ગહે સચિત્તાચિત્તમીસેસુ દવ્વેસુ, ખિત્તઓ ણં પરિગ્ગહે [૧]સવ્વલોએ, કાલઓ ણં પરિગ્ગહે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણં પરિગ્ગહે અપ્પગ્ઘે વા મહગ્ઘે વા, રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ

खंतिप्पहाणस्स अहिरण्णसोवन्निअस्स उवसमपभवस्स नवबंभचेरगुत्तस्स अपयमाणस्स भिक्खाविति-(अ)स्स कुक्खीसंबलस्स निरग्गिसरणस्स संपक्खालिअस्स चत्तदोसस्स गुणग्गाहिअस्स निव्विआरस्स निव्वित्तिलक्खणस्स पंचमहव्वयजुत्तस्स असंनिहिसंचयस्स अविसंवाइअस्स संसारपारगामिअस्स निव्वाणगमणपज्जवसाणफलस्स, पुव्विं अन्नाणयाए असवणयाए अबोहि(आ)ए अणभिगमेणं अभिगमेण वा पमाएणं रागदोसपडिबद्धयाए बालयाए मोहयाए मंदयाए किड्डयाए तिगारवगरु(अ)याए चउक्कसाओवगएणं पंचिंदिओवसट्टेणं पडुप्पन्नभारियाए सायासुक्खमणुपालयंतेणं, इहं वा भवे, अन्नेसु वा भवग्गहणेसु, परिग्गहो गहिओ वा गाहाविओ वा घिप्पंतो वा परेहिं समणुन्नाओ, तं निंदामि, गरिहामि, तिविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं, अईअं निंदामि, पडुप्पन्नं संवरेमि, अणागयं पच्चक्खामि, सव्वं परिग्गहं जावज्जीवाए अणिस्सिओ हं नेव सयं परिग्गहं परिगिण्हिज्जा, नेवन्नेहिं परिग्गहं परिगिण्हाविज्जा, परिग्गहं परिगिण्हंते वि अन्ने न समणुजाणिज्जा (णामि), तं जहा-अरिहंतसक्खिअं सिद्धसक्खिअं साहुसक्खिअं देवसक्खिअं अप्पसक्खिअं, एवं भवइ भिक्खू वा भिक्खुणी वा संजय-विरय-पडिहय-पच्चक्खाय पावकम्मे, दिआ वा राओ वा, एगओ वा परिसागओ वा, सुत्ते वा जागरमाणे वा, एस खलु परिग्गहस्स वेरमणे हिए सुहे

ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ, સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂઆણં સવ્વેસિં જીવાણં સવ્વેસિં સત્તાણં, અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ, મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિજત્તાણં વિહરામિ. પંચમે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં. (૫)

અહાવરે છટ્ઠે ભંતે! વએ રાઇભોઅણાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! રાઇભોઅણં પચ્ચક્ખામિ, સે અસણં વા પાણં વા ખાઇમં વા સાઇમં વા, નેવ સયં રાઇં ભુંજિજ્જા, નેવન્નેહિં રાઇં ભુંજાવિજ્જા, રાઇં ભુંજંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. સે રાઇભોઅણે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દવ્વઓ ણં રાઇભોઅણે અસણે વા પાણે વા ખાઇમે વા સાઇમે વા, ખિત્તઓ ણં રાઇભોઅણે સમયખિત્તે, કાલઓ ણં રાઇભોઅણે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવો ણં રાઇભોઅણે તિત્તે વા કડુએ વા કસાએ વા અંબિલે વા મહુરે વા લવણે વા રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણ્ણસોવન્નિઅસ્સ

ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણ-પજ્જવસાણફલસ્સ, પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ(આ)એ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડુયાએ તિગારવગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિઆએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં, ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવ્વગ્ગહણેસુ, રાઇભોઅણં ભુત્તં વા, ભુંજાવિઅં વા, ભુંજંતં વા પરેહિં સમણુન્નાયં, તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં, અઇઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ, સવ્વં રાઇભોઅણં, જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ હં નેવ સયં રાઇં ભુંજિજ્જા, નેવન્નેહિં રાઇં ભુંજાવિજ્જા, રાઇં ભુંજંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા(ણામિ) તં જહા-અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઇ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય પાવકમ્મે, દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ રાઇભોઅણસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ, સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂઆણં સવ્વેસિં જીવાણં

સવ્વેસિં સત્તાણં, અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ, મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ. છટ્ઠે ભંતે। વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ રાઇભોઅણાઓ વેરમણં. (૬)

ઇચ્ચેઇઆઇં પંચમહવ્વયાઇં, રાઇભોઅણવેરમણ છટ્ઠાઇં;
અત્તહિઅટ્ઠયાએ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ.

અપ્પસત્થા ય જે જોગા, પરિણામા ય દારુણા ।
પાણાઇવાયસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઇક્કમે ॥૧॥
તિવ્વરાગા ય જા ભાસા, તિવ્વદોસા તહેવ ય ।
મુસાવાયસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઇક્કમે ॥૨॥
ઉગ્ગહં સિ અજાઇત્તા, અવિદિન્ને ય ઉગ્ગહે ।
અદિન્નાદાણસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઇક્કમે ॥૩॥
સદ્દા રૂવા રસા ગંધા-ફાસાણં પવિયારણા ।
મેહુણસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઇક્કમે ॥૪॥
ઇચ્છા મુચ્છા ય ગેહી ય, કંખા લોભે ય દારુણે ।
પરિગ્ગહસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઇક્કમે ॥૫॥
અઇમત્તે અ આહારે, સૂરખિત્તંમિ સંકિએ ।
રાઇભોઅણસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઇક્કમે ॥૬॥
દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે ।
પઢમં વયમણુરક્ખે, વિરયામો પાણાઇવાયાઓ ॥૭॥

દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે ।
બીઅં વયમણુરક્ખે, વિરયામો મુસાવાયાઓ ॥૮॥
દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે ।
તઇઅં વયમણુરક્ખે, વિરયામો અદિન્નાદાણાઓ ॥૯॥
દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે ।
ચઉત્થં વયમણુરક્ખે, વિરયામો મેહુણાઓ ॥૧૦॥
દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે ।
પંચમં વયમણુરક્ખે, વિરયામો પરિગ્ગહાઓ ॥૧૧॥
દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે ।
છટ્ઠં વયમણુરક્ખે, વિરયામો રાઇભોઅણાઓ ॥૧૨॥
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે ।
પઢમં વયમણુરક્ખે, વિરયામો પાણાઇવાયાઓ ॥૧૩॥
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે ।
બીઅં વયમણુરક્ખે, વિરયામો મુસાવાયાઓ ॥૧૪॥
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે ।
તઇઅં વયમણુરક્ખે, વિરયામો અદિન્નાદાણાઓ ॥૧૫॥
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે ।
ચઉત્થં વયમણુરક્ખે, વિરયામો મેહુણાઓ ॥૧૬॥
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે ।
પંચમં વયમણુરક્ખે, વિરયામો પરિગ્ગહાઓ ॥૧૭॥
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે ।
છટ્ઠં વયમણુરક્ખે, વિરયામો રાઇભોઅણાઓ ॥૧૮॥

આલય વિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે ।
તિવિહેણ અપ્પમત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૧૯॥
સાવજ્જજોગમેગં, મિચ્છત્તં એગમેવ અન્નાણં।
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૨૦॥
અણવજ્જજોગમેગં, સમ્મત્તં એગમેવ નાણં તુ ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૨૧॥
દો ચેવ રાગદોસે, દુન્નિ ય ઝાણાઇં અટ્ટરૂદ્દાઇં ।
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૨૨॥
દુવિહં ચરિત્તધમ્મં, દુન્નિ ય ઝાણાઇં ધમ્મસુક્કાઇં ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૨૩॥
કિણ્હા નીલા કાઊ, તિન્નિ ય લેસાઓ અપ્પસત્થાઓ ।
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૨૪॥
તેઊ પમ્હા સુક્કા, તિન્નિ ય લેસાઓ સુપ્પસત્થાઓ ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૨૫॥
મણસા મણસચ્ચવિઊ, વાયાસચ્ચેણ કરણસચ્ચેણ ।
તિવિહેણ વિ સચ્ચવિઉ, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૨૬॥
ચત્તારિ ય દુહસિજ્જા, ચઉરો સન્ના તહા કસાયા ય ।
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૨૭॥
ચત્તારિ ય સુહસિજ્જા, ચઉવ્વિહં સંવરં સમાહિં ચ ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૨૮॥
પંચેવ ય કામગુણે, પંચેવ ય અણ્હવે મહાદોસે ।
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૨૯॥

પંચિંદિયસંવરણં, તહેવ પંચવિહમેવ સજ્ઝાયં ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૩૦॥
છજ્જીવનિકાયવહં, છપ્પિય ભાસાઉ અપ્પસત્થાઓ ।
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૩૧॥
છવ્વિહમબ્ભિંતરયં, બજ્ઝં પિ ય છવ્વિહં તવોકમ્મં ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૩૨॥
સત્ત ય ભયઠાણાઇં, સત્તવિહં ચેવ નાણવિબ્ભંગં ।
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૩૩॥
પિંડેસણ પાણેસણ, ઉગ્ગહ સત્તિક્કયા મહજ્ઝયણા ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૩૪॥
અટ્ઠ ય મયઠાણાઇં, અટ્ઠ ય કમ્માઇ તેસિં બંધં ચ ।
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૩૫॥
અટ્ઠ ય પવયણમાયા, દિટ્ઠા અટ્ઠવિહનિટ્ઠિઅટ્ઠેહિં ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૩૬॥
નવ પાવનિઆણાઇં, સંસારત્થા ય નવવિહા જીવા ।
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૩૭॥
નવ બંભચેરગુત્તો, દુનવવિહં બંભચેરપરિસુદ્ધં ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૩૮॥
ઉવઘાયં ચ દસવિહં, અસંવરં તહ ય સંકિલેસં ચ ।
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૩૯॥
સચ્ચસમાહિટ્ઠાણા, દસ ચેવ દસાઓ સમણધમ્મં ચ ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૪૦॥

આસાયણં ચ સવ્વં, તિગુણં ઇક્કારસં વિવજ્જંતો ।
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૪૧॥
એવં તિદંડવિરઓ, તિગરણસુદ્ધો તિસલ્લનીસલ્લો । -
તિવિહેણ પડિક્કંતો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ॥૪૨॥

ઇચ્ચેઅં મહવ્વય-ઉચ્ચારણં થિરત્તં સલ્લુદ્ધરણં ધિઇબલં વવસાઓ સાહણટ્ઠો પાવનિવારણં નિકાયણા ભાવવિસોહી પડાગાહરણં નિજ્જૂહણારાહણા ગુણાણં સંવરજોગો પસત્થજ્ઝાણો-વઉત્તયા જુત્તયા ય નાણે પરમટ્ઠો ઉત્તમટ્ઠો, એસ ખલુ તિત્થંકરેહિં રઇરાગદોસમહણેહિં દેસિઓ પવયણસ્સ સારો છજ્જીવનિકાયસંજમં ઉવએસિઅં તેલુક્કસક્કયં ઠાણં અબ્ભુવગયા. નમોત્થુ તે સિદ્ધ બુદ્ધ મુત્ત નિરય નિસ્સંગ માણમૂરણ ગુણરયણસાયરમણંતમપ્પમેઅ, નમોત્થુ તે મહઇમહાવીર-વદ્ધમાણસામિસ્સ, નમોત્થુ તે અરહઓ, નમોત્થુ તે ભગવઓ ત્તિ કટ્ટુ, એસા ખલુ મહવ્વય-ઉચ્ચારણા કયા. ઇચ્છામો સુત્તકિત્તણં કાઉં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણં જેહિં ઇમં વાઇઅં છવ્વિહમાવસ્સયં ભગવંતં, તં જહા સામાઇઅં ૧, ચઉવીસત્થઓ ૨, વંદણયં ૩, પડિક્કમણં ૪, કાઉસ્સગ્ગો ૫, પચ્ચક્ખાણં ૬, સવ્વેહિં પિ એઅમ્મિ છવ્વિહે આવસ્સએ ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ, જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પણ્ણત્તા વા પરૂવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિયામો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં

રોઅંતેહિં ફાસંતેહિં પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં, અંતોપક્ખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તા ણં વિહરામિ. અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅટ્ટિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં, સંતે બલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણં જેહિં ઇમં વાઇઅં અંગબાહિરં ઉક્કાલિઅં ભગવંતં તં જહા, દસવેઆલિઅં ૧, કપ્પિઆકપ્પિઅં ૨, ચુલ્લકપ્પસુઅં ૩, મહાકપ્પસુઅં ૪, ઓવાઇઅં ૫, રાયપ્પસેણિઅં ૬, જીવાભિગમો ૭, પન્નવણા ૮, મહાપન્નવણા ૯, નંદી ૧૦, અણુઓગદારાઇં ૧૧, દેવિંદત્થઓ ૧૨, તંદુલવિઆલિઅં ૧૩, ચંદાવિજ્ઝયં ૧૪, પમાયપ્પમાયં ૧૫, પોરિસિમંડલં ૧૬, મંડલપ્પવેસો ૧૭, ગણિવિજ્જા ૧૮, વિજ્જાચરણવિણિચ્છઓ ૧૯, ઝાણવિભત્તી ૨૦, મરણવિભત્તી ૨૧, આયવિસોહિ ૨૨, સંલેહણાસુઅં ૨૩, વીયરાયસુઅં ૨૪, વિહારકપ્પો ૨૫, ચરણવિહી ૨૬, આઉરપચ્ચક્ખાણં ૨૭, મહાપચ્ચક્ખાણં ૨૮, સવ્વેહિં પિ એઅમ્મિ અંગબાહિરે ઉક્કાલિએ ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ, જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પન્નત્તા વા પરૂવિઆ

વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિઆમો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં રોઅંતેહિં ફાસંતેહિં પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં, અંતોપક્ખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ. અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅટ્ટિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં, સંતે બલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણં જેહિં ઇમં વાઇઅં અંગબાહિરં કાલિઅં ભગવંતં તં જહા-ઉત્તરજ્ઝયણાઇં ૧, દસાઓ ૨, કપ્પો ૩, વવહારો ૪, ઇસિભાસિઆઇં ૫, નિસીહં ૬, મહાનિસીહં ૭, જંબૂદ્દીવપન્નત્તી ૮, સૂરપન્નત્તી ૯, ચંદપન્નત્તી ૧૦, દીવસાગરપન્નત્તી ૧૧, ખુડ્ડિયાવિમાણપવિભત્તી ૧૨, મહલ્લિઆવિમાણપવિભત્તી ૧૩, અંગચૂલિઆએ ૧૪, વગ્ગચૂલિઆએ ૧૫, વિવાહચૂલિઆએ ૧૬, અરુણોવવાએ ૧૭, વરુણોવવાએ ૧૮, ગરુલોવવાએ ૧૯, (ધરણોવવાએ) વેસમણોવવાએ ૨૦, વેલંધરોવવાએ ૨૧, દેવિંદોવવાએ ૨૨, ઉટ્ઠાણસુએ ૨૩, સમુટ્ઠાણસુએ ૨૪, નાગપરિઆવલિઆણં ૨૫, નિરિયાવલિઆણં ૨૬, કપ્પિઆણં ૨૭, કપ્પવડિંસયાણં

૨૮, પુષ્ફિઆણં ૨૯, પુપ્ફચૂલિઆણં ૩૦, (વણ્હિઆણં) વણ્હિદસાણં ૩૧, આસીવિસભાવણાણં ૩૨, દિટ્ઠિવિસભાવણાણં ૩૩, ચારણ (સુમિણ) ભાવણાણં ૩૪, મહાસુમિણભાવણાણં ૩૫, તેઅગ્ગિનિસગ્ગાણં ૩૬, સવ્વેહિં પિ એઅમ્મિ અંગબાહિરે કાલિએ ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ, જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પન્નત્તા વા પરૂવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિઆમો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં રોઅંતેહિં ફાસંતેહિં પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં, અંતોપક્ખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તા ણં વિહરામિ. અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅટ્ટિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં, સંતે બલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણં જેહિં ઇમં વાઇઅં દુવાલસંગં ગણિપિડગં ભગવંતં તં જહા-આયારો ૧, સૂઅગડો ૨, ઠાણં ૩, સમવાઓ ૪, વિવાહપન્નત્તી ૫, નાયાધમ્મકહાઓ ૬, ઉવાસગદસાઓ ૭, અંતગડદસાઓ ૮, અણુત્તરોવવાઇઅદસાઓ ૯, પણ્હાવાગરણં ૧૦, વિવાગસુઅં ૧૧, દિટ્ઠિવાઓ ૧૨,

સવ્વેહિં પિ એઅંમિ દુવાલસંગે ગણિપિડગે ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણીએ, જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પન્નતા વા પરૂવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિઆમો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં રોઅંતેહિં ફાસંતેહિં પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં અંતોપક્ખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તા ણં વિહરામિ. અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅટ્ટિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં, સંતે બલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણં જેહિં ઇમં વાઇઅં દુવાલસંગં ગણિપિડગં ભગવંતં તં જહા-આયારો ૧, સૂઅગડો ૨, ઠાણં, ૩, સમવાઓ ૪, વિવાહપન્નત્તી ૫, નાયાધમ્મકહાઓ ૬, ઉવાસગદસાઓ ૭, અંતગડદસાઓ ૮, અણુત્તરોવવાઇઅદસાઓ ૯, પણ્હાવાગરણં ૧૦, વિવાગસુઅં ૧૧, દિટ્ઠિવાઓ ૧૨, સવ્વેહિં પિ એઅંમિ દુવાલસંગે ગણિપિડગે ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણીએ, જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પન્નતા વા પરૂવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિઆમો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં

પત્તિઅંતેહિં રોઅંતેહિં ફાસંતેહિં પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં અંતોપક્ખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉપસંપજ્જિત્તા ણં વિહરામિ. અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅટ્ટિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં, સંતે બલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણં જેહિં ઇમં વાઇઅં દુવાલસંગં ગણિપિડગં ભગવંતં તં જહા સમ્મં કાએણં ફાસંતિ પાલંતિ પૂરંતિ તીરંતિ કિટ્ટંતિ સમ્મં આણાએ આરાહંતિ, અહં ચ નારાહેમિ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. (૮)

સુઅદેવયા ભગવઇ, નાણાવરણીઅકમ્મસંઘાયં ।
તેસિં ખવેઉ સયયં, જેસિં સુઅસાયરે ભત્તી. ।।૧।।

(૮) શ્રી પાક્ષિકખામણા

ઇચ્છામિ ખમાસમણો! પિઅં ચ મે જં ભે, હટ્ઠાણં તુટ્ઠાણં, અપ્પાયંકાણં, અભગ્ગજોગાણં, સુસીલાણં, સુવ્વયાણં, સાયરિયઉવજ્ઝાયાણં, નાણેણં, દંસણેણં, ચરિત્તેણં, તવસા અપ્પાણં ભાવેમાણાણં, બહુસુભેણ ભે દિવસો પોસહો, પક્ખો વઇક્કંતો, અન્નો ય ભે કલ્લાણેણં પજ્જુવટ્ઠિઓ, સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. (૧) (ગુરુવાક્યમ્) તુમ્ભેહિં સમં.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો! પુવ્વિં ચેઇઆઇં વંદિત્તા, નમંસિત્તા,તુબ્ભણ્હં પાયમૂલે વિહરમાણેણં, જે કેઇ બહુદેવસિયા સાહુણો દિટ્ઠા, સમાણા વા વસમાણા વા ગામાણુગામં દુઇજ્જામાણા વા, રાઇણિયા સંપુચ્છંતિ, ઓમરાઇણિયા વંદંતિ. અજ્જયા વંદંતિ, અજ્જિયાઓ વંદંતિ, સાવયા વંદંતિ, સાવિયાઓ વંદંતિ, અહંપિ નિસ્સલ્લો નિક્કસાઓ ત્તિ કટ્ટુ સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. (૨) (ગુરુવાક્યમ્) અહમવિ વંદાવેમિ ચેઇઆઇં.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો! ઉવટ્ઠિઓહં, (અબ્ભુટ્ઠિઓહં) તુબ્ભણ્હં સંતિઅં, અહાકપ્પં વા, વત્થં વા, પડિગ્ગહં વા, કંબલં વા, પાયપુચ્છણં વા, (રયહરણં વા), અક્ખરં વા, પયં વા, ગાહં વા, સિલોગં વા, (સિલોગદ્ધં વા), અટ્ઠં વા, હેઉં વા, પસિણં વા, વાગરણં વા, તુબ્ભેહિં ચિઅત્તેણં દિન્નં, મએ અવિણએણ પડિચ્છિઅં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. (૩) (ગુરુવાક્યમ્) આયરિયસંતિઅં.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો! અહમપુવ્વાઇં, કયાઇં ચ મે, કિઇ-કમ્માઇં, આયારમંતરે, વિણયમંતરે, સેહિઓ, સેહાવિઓ, સંગહિઓ, ઉવગ્ગહિઓ, સારિઓ, વારિઓ, ચોઇઓ, પડિચોઇઓ, ચિઅત્તા મે પડિચોયણા, (અબ્ભુટ્ઠિઓહં) ઉવટ્ઠિઓહં, તુબ્ભણ્હં તવતેયસિરીએ, ઇમાઓ ચાઉરંતસંસાર-કંતારાઓ, સાહટ્ટુ નિત્થરિસ્સામિ ત્તિ કટ્ટુ, સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. (૪) (ગુરુવાક્યમ્) નિત્થારગપારગા હોહ.

(૯) સાધુને દૈવસિક અને રાત્રિક પ્રતિક્રમણમાં અતિચારની આઠ ગાથાને સ્થાનકે ગણવાની અર્થ સહિત એક ગાથા.

સયણાસણન્નપાણે, ચેઇય જઇ સિજ્જ કાય ઉચ્ચારે; ।
સમિઈ ભાવણા ગુત્તી, વિતહાયરણે ય અઇયારો. ।।૧ ।।

અર્થ : સંથારાદિ, આસનાદિ અને આહાર-પાણી અવિધિએ ગ્રહણ કરવાથી, અવિધિએ જિનેશ્વરને વંદન કરવાથી, સાધુ સાધ્વીનો વિનય ન કરવાથી, વસતિની અવિધિએ પ્રમાર્જના આદિ કરવાથી, લઘુનીતિ-વડીનીતિ અપ્રતિલેખિત ભૂમિ ઉપર પરઠવવાથી, પાંચ સમિતિ, બાર ભાવના અને ત્રણ ગુપ્તિ વિગેરેનું અવિધિએ સેવન કરવાથી અથવા વિધિએ સેવન નહિ કરવાથી અતિચાર લાગે છે, તે સંભારીને યાદ કરવા.

(સામાન્ય સાધુ-સાધ્વીઓએ આ ગાથા અર્થસહિત એકવાર વિચારવી, અલ્પ વ્યાપાર હોવાથી વડીલે બે વાર વિચારવી.)

(૧૦) માંડલા

(૧) આઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે.
(૨) આઘાડે આસન્ને પાસવણે અણહિયાસે.
(૩) આઘાડે મજ્ઝે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે.
(૪) આઘાડે મજ્ઝે પાસવણે અણહિયાસે.
(૫) આઘાડે દૂરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે.
(૬) આઘાડે દૂરે પાસવણે અણહિયાસે.

* બીજા છ માંડલામાં અણહિયાસે ને બદલે 'અહિયાસે' કહેવું.

ત્યાર પછી બીજા બાર માંડલામાં આઘાડે ને બદલે અણાઘાડે કહેવું. બાકી ઉપર પ્રમાણે જ કહેવું, એકંદરે ૨૪ માંડલાં કરવાં. **આઘાડે** = આગાઢ કારણે. **અણહિયાસે** = સહન ન થઇ શકે તો. **આસન્ન** = નજીકમાં. **મજ્ઝે** = વચ્ચે.

ઉચ્ચારે = વડીનીતિ. **દૂરે** = છેટે.

પાસવણે = લઘુનીતિ. **અહિયાસે** = સહન થઇ શકે તો.

(૧૧) સંથારા પોરિસિનો વિધિ

રાત્રે એક પહોર રાત્રિ પર્યંત સજ્ઝાય ધ્યાન કર્યા પછી સંથારો કરવાના અવસરે ખમા૦ ઇચ્છા૦ 'બહુ પડિપુન્ના પોરિસિ' કહી ખમાસમણ દઇ ઇરિઆવહીથી લોગસ્સ સુધી કહી ખમા૦

'ઇચ્છા૦ બહુ પડિપુન્ના પોરિસિ રાઇય સંથારએ ઠામિ' ઇચ્છં, કહી ચઉક્કસાય૦ નમુત્થુણં૦ જાવંતિ૦ ખમા૦ જાવંત૦ નમોઽર્હત્૦ ઉવસગ્ગહરં૦ અને જય વીયરાય પૂરા કહી ખમા૦ 'ઇચ્છા૦ સંથારા પોરિસિ વિધિ ભણવા મુહપત્તિ પડિલેહું?' ઇચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહીને.

''નિસીહિ-નિસીહિ-નિસીહિ નમો ખમાસમણાણં ગોયમાઇણં મહામુણીણં'' આટલો પાઠ, ''નવકાર'' તથા ''કરેમિભંતે'' એટલું ત્રણ વાર કહી, પછી નીચેની ગાથાઓ બોલવી.

અણુજાણહ જિટ્ઠિજ્જા, અણુજાણહ પરમગુરુ;
ગુરુગુણરયણેહિં મંડિયસરીરા ।
બહુપડિપુણ્ણા પોરિસિ, રાઇયસંથારએ ઠામિ ।।૧।।

અણુજાણહ સંથારં, બાહુવહાણેણ વામપાસેણં ।
કુક્કુડિપાયપસારણ, અતરંત પમજ્જએ ભૂમિં ॥૨॥
સંકોઇઅ સંડાસા, ઉવ્વટ્ટંતે અ કાયપડિલેહા ।
દવ્વાઇ ઉવઓગં, ઊસાસનિરૂંભણા લોએ ॥૩॥
જઇ મે હુજ્જ પમાઓ, ઇમસ્સ દેહસ્સિમાઇ રયણીએ ।
આહારમુવહિદહં, સવ્વં તિવિહેણ વોસિરિઅં ॥૪॥
ચત્તારિ મંગલં-અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધા મંગલં ।
સાહૂ મંગલં, કેવલિપન્નત્તો ધમ્મો મંગલં ॥૫॥
ચત્તારિ લોગુત્તમા-અરિહંતા લોગુત્તમા, સિદ્ધા લોગુત્તમા ।
સાહૂ લોગુત્તમા, કેવલિપન્નત્તો ધમ્મો લોગુત્તમો ॥૬॥
ચત્તારિ સરણં પવજ્જામિ-અરિહંતે સરણં પવજ્જામિ;
સિદ્ધે સરણં પવજ્જામિ, સાહૂ સરણં પવજ્જામિ,
કેવલિપન્નત્તં ધમ્મં સરણં પવજ્જામિ ॥૭॥
પાણાઇવાયમલિઅં, ચોરિક્કં મેહુણં દવિણમુચ્છં ।
કોહં માણં માયં, લોભં પિજ્જં તહા દોસં ॥૮॥
કલહં અબ્ભક્ખાણં, પેસુન્નં રઇઅરઇ સમાઉત્તં ।
પરપરિવારં માયા,-મોસં મિચ્છત્તસલ્લં ચ ॥૯॥
વોસિરિસુ ઇમાઇં, મુક્ખમગ્ગસંસગ્ગવિગ્ઘભૂઆઇં ।
દુગ્ગઇનિબંધણાઇં, અટ્ઠારસ પાવઠાણાઇં ॥૧૦॥
એગોડહં નત્થિ મે કોઇ, નાહમન્નસ્સ કસ્સઇ ।
એવં અદીણમણસો, અપ્પાણમણુસાસઇ ॥૧૧॥

એગો મે સાસઓ અપ્પા, નાણદંસણસંજુઓ ।
સેસા મે બાહિરા ભાવા, સવ્વે સંજોગલક્ખણા ॥૧૨॥
સંજોગમૂલા જીવેણ, પત્તા દુક્ખપરંપરા ।
તમ્હા સંજોગસંબંધ, સવ્વં તિવિહેણ વોસિરિઅં ॥૧૩॥
અરિહંતો મહ દેવો, જાવજ્જીવં સુસાહુણો ગુરુણો ।
જિણપન્નત્તં તત્તં, ઇઅ સમ્મત્તં મએ ગહિઅં ॥૧૪॥
(આ ગાથા ત્રણ વાર કહેવી. પછી ત્રણ નવકાર ગણવા. પછી છેલ્લી ત્રણ ગાથા કહેવી.)
ખમિઅ ખમાવિઅ મઇ ખમહ, સવ્વહ જીવનિકાય ।
સિદ્ધહ સાખ આલોયણહ, મુજ્ઝહ વઇર ન ભાવ ॥૧૫॥
સવ્વે જીવા કમ્મવસ, ચઉદહ રાજ ભમંત ।
તે મે સવ્વ ખમાવિઆ, મુજ્ઝવિ તેહ ખમંત ॥૧૬॥
જં જં મણેણ બદ્ધં, જં જં વાએણ ભાસિઅં પાવં ।
જં જં કાએણ કયં, મિચ્છામિ દુક્કડં તસ્સ ॥૧૭॥

(૧૨) સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણાના બોલ

(૧) શુદ્ધ સ્વરૂપના ધારકગુરુ, (૨) જ્ઞાનમય, (૩) દર્શનમય, (૪) ચારિત્રમય, (૫) શુદ્ધ શ્રદ્ધામય, (૬) શુદ્ધ પ્રરૂપણામય, (૭) શુદ્ધ સ્પર્શનામય, (૮) પંચાચાર પાળે, (૯) પળાવે, (૧૦) અનુમોદે, (૧૧) મનગુપ્તિ, (૧૨) વચનગુપ્તિ, (૧૩) કાયગુપ્તિએ ગુપ્તા.

ચરણ સિત્તરી

વય સમણધમ્મ સંજમ, વેયાવચ્ચં ચ બંભગુત્તીઓ ।
નાણાઇતિયં તવ, કોહ-નિગ્ગહાઇ ચરણમેયં ॥૧॥

કરણ સિત્તરી

પિંડવિસોહી સમિઇ, ભાવણ પડિમા ય ઇંદિયનિરોહો ।
પડિલેહણં ગુત્તીઓ, અભિગ્ગહા ચેવ કરણં તુ ॥૨॥

(૧૩) મુહપત્તીના પચ્ચાસ બોલ

૧. સૂત્ર અર્થ તત્ત્વ કરી સદ્દહું, ૨. સમ્યક્ત્વ મોહનીય, ૩. મિશ્ર મોહનીય, ૪. મિથ્યાત્વ મોહનીય પરિહરું, ૫. કામરાગ, ૬. સ્નેહરાગ, ૭. દૃષ્ટિરાગ પરિહરું, ૮. સુદેવ, ૯. સુગુરુ, ૧૦. સુધર્મ આદરું, ૧૧. કુદેવ, ૧૨. કુગુરુ, ૧૩. કુધર્મ પરિહરું, ૧૪. જ્ઞાન, ૧૫. દર્શન, ૧૬. ચારિત્ર આદરું, ૧૭. જ્ઞાન વિરાધના, ૧૮. દર્શન વિરાધના, ૧૯. ચારિત્ર વિરાધના પરિહરું, ૨૦. મન ગુપ્તિ, ૨૧. વચન ગુપ્તિ, ૨૨. કાય ગુપ્તિ આદરું, ૨૩. મન દંડ, ૨૪. વચન દંડ, ૨૫. કાયદંડ પરિહરું, ૨૬. હાસ્ય, ૨૭. રતિ, ૨૮. અરતિ પરિહરું, ૨૯. ભય, ૩૦. શોક, ૩૧. દુર્ગંચ્છા પરિહરું, ૩૨. કૃષ્ણ લેશ્યા, ૩૩. નીલ લેશ્યા, ૩૪. કાપોત લેશ્યા પરિહરું, ૩૫. રસ ગારવ, ૩૬. ઋદ્ધિ ગારવ, ૩૭. શાતા ગારવ પરિહરું, ૩૮. માયા શલ્યા, ૩૯. નિયાણ શલ્ય, ૪૦. મિથ્યાત્વ શલ્ય પરિહરું, ૪૧. ક્રોધ, ૪૨. માન પરિહરું, ૪૩. માયા, ૪૪. લોભ પરિહરું, ૪૫. પૃથ્વીકાય, ૪૬. અપ્કાય, ૪૭. તેઉકાયની રક્ષા કરું, ૪૮. વાઉકાય, ૪૯. વનસ્પતિકાય, ૫૦. ત્રણ કાયની રક્ષા કરું.

(૧૪) લોચ કરાવવાની વિધિ

(લોચ પહેલાં)

પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીને વંદન કરી આશિર્વાદ લઇ લોચ કરવો હોય તે દિવસે લોચ કર્યા પૂર્વે ખમા ઇરિહાવિહી કરી. ઇચ્છા સં.ભ.! (સચિત્ત) અચિત્તરજ ઓહડ્ડાવણીયં કાઉસગ્ગ કરું? (કરેહ) ઇચ્છં (સચિત્ત) અચિત્તરજ ઓહડ્ડાવણીયં કરેમિ કાઉસગ્ગં-અન્નત્થ ચાર લોગસ્સ (સાગરવર ગંભીરા સુધી)નો કાઉસગ્ગ. પ્રગટ લોગસ્સ, ખમા. અવિધિ આશાતના મિચ્છામિ દુક્કડમ્.

લોચ કરાવ્યા પછી

ખમા૦ ઇરિ૦ ખમા૦ 'ઇચ્છા સંદિ૦ ભગવન્! ચૈત્યવંદન કરું?' ગુરુ-'કરેહ' ઇચ્છં. જગ ચિંતામણીનું ચૈત્યવંદન, જયવીયરાય સુધી. ખમા૦ 'ઇચ્છા૦ સંદિ૦ ભગવન્! વંદન કરવું.

(૧૫) છીંકનો કાઉસ્સગ્ગ

પાક્ષિક અતિચાર પહેલાં છીંક આવે તો, ટાઇમ અને અનુકૂલતા હોય તો સર્વ ફરીને કરવું, અતિચાર પછી છીંક આવે તો, સજ્ઝાય પછી ઇરિયાવહિ કરી ખમા૦ 'ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦! ક્ષુદ્રોપદ્રવઓહડ્ડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરું?' (કરેહ) ઇચ્છં, કહી 'ક્ષુદ્રો૦ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં' અન્નત્થ૦ સાગરવરગંભીરા સુધી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરી નમોડર્હત્ તથા નીચેની ગાથા બોલી કાઉસ્સગ્ગ પારવો. ૩ વાર બોલવું.

સર્વે યક્ષામ્બિકાદ્યા યે, વૈયાવૃત્યકરા જિનેઃ ।
ક્ષુદ્રોપદ્રવસંઘાતં, તે દ્રુતં દ્રાવયન્તુ નઃ ।।૧।।

પછી પ્રગટ લોગસ્સ કહી આગળની વિધિ ચાલુ કરવી.

(૧૬) પ્રતિક્રમણમાં અવગ્રહપ્રવેશ-નિર્ગમ

દેવસિ-રાઇઅ-ત્રીજા આવશ્યકના વાંદણાનું જોડું સમાપ્ત થયા પછી શ્રમણસૂત્ર (પગામસિજ્જા)માં આવતા 'તસ્સધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અબ્ભુટ્ઠિઓમિ આરાહણાએ' એ પાઠ બોલતાં ઉભા થતાં અવગ્રહમાંથી બહાર નીકળવું, બીજું વાંદણાનું જોડું સમાપ્ત થયા પછી અબ્ભુટ્ઠિઓ ખામીને અવગ્રહમાંથી બહાર નીકળવું, ત્રીજુ વાંદણાનું જોડું સમાપ્ત થયા પચી તરત જ અવગ્રહમાંથી બહાર નીકળવું, ચોથું વાંદણાનું જોડું સમાપ્ત થયા પછી વિશાલલોચન અને નમોસ્તુ વર્ધમાનાય સૂત્ર પહેલા અવગ્રહમાંથી બહાર નીકળવું, દરેક જગ્યાએ વાંદણામાં આવતા 'નિસીહિ' બોલતાં અવગ્રહમાં પ્રવેશ કરવો, અને 'આવસ્સિયાએ' કહીને અવગ્રહમાંથી બહાર નીકળવું.

પક્ખિ-વગેરેમાં-શ્રમણસૂત્ર (પગામસિજ્જા) પછી અવગ્રહ બહાર રહીને પક્ખિ આદિનો આરંભ કરવો, ત્યારબાદ પ્રથમ વાંદણાનું જોડું સમાપ્ત થયા પછી 'સંબુદ્ધાખામણેણં' ખામીને અવગ્રહમાંથી બહાર નીકળવું, બીજું વાંદણાનું જોડું સમાપ્ત થયા પછી 'પત્તેઅખામણેણં' ખામીને અવગ્રહમાંથી બહાર નીકળવું, ત્રીજું વાંદણાનું જોડું સમાપ્ત થયા પછી શ્રમણસૂત્ર (પગામસિજ્જા) માં આવતા 'તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અબ્ભુટ્ઠિઓમિ આરાહણાએ'

એ પાઠ બોલતાં ઉભા થતાં અવગ્રહમાંથી બહાર નીકળવું, ચોથું વાંદણાનું જોડું સમાપ્ત થયા પછી 'સમ્મત્તખામણેણં' ખામીને

અવગ્રહમાંથી બહાર નીકળવું.

બાકી આગળ-પાછળ અવગ્રહમાં પ્રવેશ-નિર્ગમ દેવસિઅ પ્રતિક્રમણની માફક જાણવો.

(૧૭) ખામણાં કેટલાં ખામવાં

દેવસિ, રાઇ અને પક્ખિમાં પાંચ કે તેથી વધારે સાધુઓ હોય તો ત્રણને ખામવા, પાંચથી વધારે સાધુઓ હોય તો ચોમાસીમાં પાંચ અને સાતથી વધારે સાધુઓ હોય તો સંવચ્છરીમાં સાત સાધુઓને ખામવા.

(૧૮) પોરિસિની વિધિ

છ ઘડી દિવસ ચડ્યા પછી ખમા૦ 'ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦! બહુપડિપુન્નાપોરિસિ?' (તહત્તિ), ખમા૦ ઈરિયાવહિ૦ ખમા૦ 'ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦! પડિલેહણ કરું?' (કરેહ) ઇચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી (ચોમાસામાં પોરિસિ ભણાવીને કાજો લેવો).

ગોચરીના ૪૨ દોષ અને માંડલીના ૫ દોષ
(મહાનિશિથ સૂત્રમાંથી)

૧૬ ઉદ્‌ગમ દોષો

આહાકમ્મુદ્દેસિય-પૂઇકમ્મે ય મીસજાએ ય :
ઠવણા પાહુડિઆએ, પાઓઅર-કીય પામિચ્ચે ।।૧।।
પરિયહિએ-અભિહડે-ઉબ્ભિણ્ણ-માલોહડે હય ।
અચ્છિજ્જ-અણિસિટ્ઠે-અજ્ઝોયરએ ય સોલસમે ।।૨।।

૧૬ ઉત્પાદનના દોષો

ધાહ્-દૂઇ-ણિમિત્તે આજીવ-વણીમગે તિગિચ્છાએ ।
કોહે-માણે માયા-લોભે ય હવંતિ દસ એએ ।।૧।।
પુવ્વિં-પચ્છાસંપવ-બિજ્જા-મંતે-ય ચુણ્ણ-જોગે-ય
ઉપ્પાયગાએ દોસા, સોલસમે મૂલકમ્મે ય ।।૨।।

૧૦ એષણાના દોષો

સંકિય-મક્ખિય-ણિક્ખિત્તે, પિહિય સાહરિય-દાયગુમ્મીસે ।
અપરિણય-લિત્ત-ઇહિય, ઈસણ-દોસા દસ હવંતિ ।।૨।।

(૧૯) ગોચરી આલોવવાનો વિધિ

૪૨ દોષ ટાળી ગોચરી લઇ આવી, 'નિસીહિ નિસીહિ નિસીહિ **નમો ખમાસમણાણં ગોયમાઇણં મહામુણીણં'** કહીને ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશ કરી ગુરુ સન્મુખ આવી **'નમો ખમાસમણાણં મત્થએણ વંદામિ'** કહે, પછી પગ મુકવાની ભૂમિ પ્રમાર્જી ત્યાં ઊભા રહી ડાબા પગના અંગુઠા ઉપર દાંડો રાખી ડાબા હાથના અંગુઠે સ્થિર કરી, જમણા હાથમાં મુહપત્તિ રાખી ઊભા ઊભા ખમા૦ દઇ આદેશ માગી ઇરિયાવહિ૦ તસ્સઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કાઉસ્સગ્ગમાં જે ક્રમથી ગોચરી લીધી હોય અને તેમાં જે જે દોષ લાગ્યા હોય તે સંભારે. (હાલમાં એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરાય છે) પછી કાઉસ્સગ્ગ પારી લોગસ્સ૦ કહી લાગેલા દોષો ગુરુને કહી ગુરુને આહાર દેખાડે.

પછી ગોચરી આલોવે તે આ પ્રમાણે - 'પડિક્કમામિ ગોઅરચરિઆએ'થી માંડી 'મિચ્છામિદુક્કડં' સુધી (શ્રમણ સૂત્રમાં

આવતો બીજો આલાવો) કહે, પછી તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કાઉસ્સગ્ગમાં નીચેની ગાથા અર્થ સહિત એકવાર વિચારે.

અહો જિણેહિં અસાવજ્જા, વિત્તી સાહૂણ દેસિયા;-
મુક્ખસાહણ હેઉસ્સ, સાહુદેહસ્સ ધારણા (૧)

અર્થ-આશ્ચર્ય છે કે જિનેશ્વર દેવોએ મોક્ષના સાધન રૂપ રત્નત્રયીની આરાધના કરવાવાળા એવા સાધુઓના દેહને ટકાવનારી પાપરહિત આજીવિકા બતાવી છે, આવી ભાવના ભાવીને કાઉસ્સગ્ગ પારી લોગસ્સ૦ કહેવો, પછી પાંચ દોષ લગાડ્યા વિના આહાર વાપરે. (દ.વૈ.અ. ૫-૧-૯૨)

(૨૦) વાર્ષિક કાઉસ્સગ્ગની વિધિ

ચૈત્ર સુદ ૧૧-૧૨-૧૩ અથવા ૧૨-૧૩-૧૪ એ ત્રણ દિવસ દરરોજ દેવસિઅ પ્રતિક્રમણમાં સજ્ઝાય બાદ શાંતિના કાઉસગ્ગ પૂર્વે ખમા૦ 'ઇચ્છા૦સં૦ભ૦! અચિત્તરજ ઓહડ્ડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરું?' (કરેહ) ઇચ્છં, 'અચિત્તરજ ઓહડ્ડાવણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં'-અન્નત્થ૦ ચાર લોગસ્સ (સાગરવર ગંભીરા સુધી)નો કાઉસ્સગ્ગ૦ પારી લોગસ્સ૦

પચ્ચક્ખાણો

નમુક્કારસહિઅં-મુટ્ઠિસહિઅં

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કારસહિઅં મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ, (પચ્ચક્ખામિ) ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઇ (વોસિરામિ).

પોરિસિ-સાઢપોરિસિ-પુરિમડ્ઢ-અવડ્ઢ

ઉગ્ગએ સૂરે, પોરિસિં, સાઢપોરિસિં, સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમડ્ઢ, અવડ્ઢ મુટ્ઠિસહિઅં, પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ), ઉગ્ગએ સૂરે, ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરઇ (વોસિરામિ).

આયંબિલ-નિવિ-એકાસણું-બિયાસણું

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કારસહિઅં, પોરિસિં, સાઢપોરિસિં, મુટ્ઠિસહિઅં, પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ), ઉગ્ગએ સૂરે, ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં; આયંબિલં નિવ્વિગઇઅં વિગઇઓ પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ), અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, લેવાલેવેણં, ગિહત્થસંસટ્ઠેણં, ઉક્ખિત્તવિવેગેણં, પડુચ્ચમક્ખિએણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં,

સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, એકાસણં, બિયાસણં, પચ્ચક્ખાઇ, (પચ્ચક્ખામિ), તિવિહંપિ આહારં, અસણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, સાગારિયાગારેણં, આઉંટણપસારેણં, ગુરુઅબ્ભુટ્ઠાણેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણસ્સ લેવેણ વા, અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, બહુલેવેણ વા, સસિત્થેણ વા, અસિત્થેણ વા, વોસિરઇ (વોસિરામિ).

(સૂચનાઃ જો બિયાસણાનું પચ્ચક્ખાણ કરવું હોય તો 'બિયાસણં' અને એકાસણાનું પચ્ચક્ખાણ કરવું હોય તો 'એકાસણં' પાઠ ભણવો.)

(જો એકલઠાણું પચ્ચક્ખાણ હોય તો 'એકાસણં' ને બદલે 'એકલઠાણં એકાસણં' બોલવું તથા 'આઉંટણપસારેણં' ન બોલવું.)

ચઉવિહાર ઉપવાસ

સૂરે ઉગ્ગએ અબ્ભત્તટ્ઠં પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ) ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઇ (વોસિરામિ).

તિવિહાર ઉપવાસ

સૂરે ઉગ્ગએ, અબ્ભત્તટ્ઠં, પચ્ચક્ખાઇ, (પચ્ચક્ખામિ) તિવિહંપિ આહારં, અસણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણહાર પોરિસિં, સાઢપોરિસિં,

મુઠ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ), અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણસ્સ લેવેણ વા, અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, બહુલેવેણ વા, સસિત્થેણ વા, અસિત્થેણ વા, વોસિરઇ (વોસિરામિ).

(બે ઉપવાસ માટે છટ્ઠભત્તં, ત્રણ માટે અટ્ઠમભત્તં, ચાર માટે દસમભત્તં, પાંચ માટે દ્વાદશભત્તં, આ રીતે પાઠ બોલવો.)

(એકથી વધુ ઉપવાસવાળાએ બીજા દિવસથી 'પાણહાર'નું પચ્ચક્ખાણ લેવું. 'પાણહાર પોરિસિ'થી 'વોસિરઇ' સુધીનો પાઠ બોલવો.)

દેશાવગાસિક

દેસાવગાસિયં, ઉવભોગં, પરિભોગં, પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ), અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઇ (વોસિરામિ).

'સાંજનાં પચ્ચક્ખાણો'

ચઉવિહાર ઉપવાસ

''પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં'' વિના સવારની જેમ.

પાણહાર

પાણહાર દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ) અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઇ (વોસિરામિ).

તિવિહાર

દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ), તિવિહંપિ આહારં, અસણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઇ (વોસિરામિ).

(પચ્ચક્ખાણ કરનારે 'પચ્ચક્ખામિ' અને 'વોસિરામિ' શબ્દ બોલવો.)

ચઉવિહાર

દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ), ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઇ (વોસિરામિ).

પચ્ચક્ખાણ પારવાનો વિધિ

ખમા૦ દઇ, ઇરિયાવહી કરવી. પછી

ખમા૦ દઇ 'ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કરું?' ઇચ્છં, જગચિંતામણિ ચૈત્યવંદન, જંકિંચિ, નમુત્થુણં, જાવંતિ, ખમા,, જાવંત, નમોડર્હત્, ઉવસગ્ગહરં, કહી જયવીયરાય સંપૂર્ણ કહેવા. પછી

ખમા૦ દઇ 'ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સજ્ઝાય કરું?'... ઇચ્છં, ધમ્મો મંગલ'ની પાંચ (૫) ગાથા બોલવી. પછી

ખમા૦ દઇ 'ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ (પચ્ચક્ખાણ પારવા) મુહપત્તિ પડિલેહું?'... ઇચ્છં કહી,

મુહપત્તિ પડિલેહવી, પછી

ખમા૦ દઇ 'ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ પચ્ચક્ખાણ પારૂં?'... યથાશક્તિ; ખમા૦ દઇ 'ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ પચ્ચક્ખાણ પાર્યું?'... તહત્તિ.

[1]ઓઘા ઉપર મુઠ્ઠી વાળી જમણો હાથ સ્થાપી રાખીને ૧ નવકાર ગણવો. પછી

ઉગ્ગએ સૂરે નવકારસી [2](પોરસી, સાઢ્ઢપોરસી, સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમઢ્ઢ, અવઢ્ઢ) મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાણ કર્યું ચઉવિહાર.

[3]આયંબિલ, (નીવી, એકાસણું, બીયાસણું), પચ્ચક્ખાણ કર્યું તિવિહાર, પચ્ચક્ખાણ ફાસિઅં, પાલિઅં, સોહિઅં, તિરિઅં, કિટ્ટિઅં, આરાહિઅં, જં ચ ન આરાહિઅં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ઉપવાસથી સોળ ઉપવાસ – સૂરે ઉગ્ગએ ઉપવાસ (ચોથભક્ત, છઠ્ઠભક્ત, અઠ્ઠમભક્ત, વિ૦) કર્યો તિવિહાર, પાણહાર પોરિસિં (સાઢ્ઢપોરિસિં, સૂરે ઉગ્ગએ પરિમુઢ્ઢ અવઢ્ઢ) મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાણ કર્યું ચઉવિહાર, પચ્ચક્ખાણ ફાસિઅં૦ થી ઉપર પ્રમાણે.

એકથી વધારે ઉપવાસનું પચ્ચક્ખાણ લીધું હોય તો બીજે દિવસે ''પાણહારથી... મિચ્છામિ દુક્કડં'' સુધીનો પાઠ બોલવો.

[1]ત્યાર બાદ ૧૭ ગાથા ગણવી.

પચ્ચક્ખાણ પાર્યા પછી બોલવાની સત્તર ગાથા

ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં, અહિંસા સંજમો તવો ।
દેવા વિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો ॥૧॥
જહા દુમસ્સ પુપ્ફેસુ, ભમરો આવિયઇ રસં ।
ણ ય પુપ્ફં કિલામેઇ, સો અ પીણેઇ અપ્પયં ॥૨॥
એમેએ સમણા મુત્તા, જે લોએ સંતિ સાહુણો ।
વિહંગમા વ પુપ્ફેસુ, દાણભત્તેસણે રયા ॥૩॥
વયં ચ વિત્તિં લબ્ભામો, ન ય કોઇ ઉવહમ્મઇ ।
અહાગડેસુ રીયંતે, પુપ્ફેસુ ભમરા જહા ॥૪॥
મહુકારસમા બુદ્ધા, જે ભવંતિ અણિસ્સિયા ।
નાણાપિંડરયા દંતા, તેણ વુચ્ચંતિ સાહુણો ત્તિબેમિ ॥૫॥
કહં નુ કુજ્જા સામણ્ણં, જો કામે ન નિવારએ ।
પએ પએ વિસીઅંતો, સંકપ્પસ્સ વસં ગઓ ॥૬॥
વત્થગંધમલંકારં, ઇત્થિઓ સયણાણિ અ ।
અચ્છંદા જે ન ભુંજંતિ, ન સે ચાઇત્તિ વુચ્ચઇ ॥૭॥
જે અ કંતે પિએ ભોએ, લદ્ધે વિ પિટ્ઠિ કુવ્વઇ ।
સાહીણે ચયઇ ભોએ, સે હુ ચાઇ ત્તિ વુચ્ચઇ ॥૮॥
સમાઇ પેહાઇ પરિવ્વયંતો, સિઆ મણો નિસ્સરઇ બહિદ્ધા ।
ન સા મહં નોવિઅહંપિ તીસે, ઇચ્ચેવતાઓ વિણઇજ્જરાગં ॥૯॥
આયાવયાહી, ચય સોગમલ્લં, કામે કમાહી, કમિઅં ખુ દુક્ખં ।
છિંદાહિદોસં, વિણઇજ્જરાગં, એવં સુહી હોહિસિ સંપરાએ ॥૧૦॥

પક્ખંદે જલિઅં જોઇં, ધૂમકેઉં, દુરાસયં ।
નેચ્છંતિ વંતયં ભોત્તું, કુલે જાયા અગંધણે ।।૧૧।।
ધિરત્થુ તેડજસોકામી, જો તં જીવિયકારણા ।
વંતં ઇચ્છસિ આવેઉં, સેયં તે મરણં ભવે ।।૧૨।।
અહં ચ ભોગરાયસ્સ, તં ચ સિ અંધગવણ્હિણો ।
મા કુલે ગંધણા હોમો, સંજમં નિહુઓ ચર ।।૧૩।।
જઇ તં કાહિસિ ભાવં, જા જા દિચ્છસિ નારીઓ ।
વાયાવિદ્ધુવ્વ હડો, અટ્ઠિઅપ્પા ભવિસ્સસિ ।।૧૪।।
તીસે સો વયણં સોચ્ચા, સંજયાઇ સુભાસિયં ।
અંકુસેણ જહા નાગો, ધમ્મે સંપડિવાઇઓ ।।૧૫।।
એવં કરંતિ સંબુદ્ધા, પંડિયા પવિઅક્ખણા ।
વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, જહા સે પુરિસત્તમો ત્તિબેમિ ।।૧૬।।
સંજમે સુટ્ઠિ અપ્પાણં, વિપ્પમુક્કાણ તાઇણં ।
તેસિમેઅમણાઇન્નં, નિગ્ગંથાણં મહેસિણં ।।૧૭।।

સ્વાધ્યાય કરતી વખતે ભાવવાની ભાવના.

અહો! સંયમેશ્વર પ્રભુ એ આગમ ગ્રંથોનો સ્વાધ્યાય મારા માટે કેટલો સુંદર બનાવ્યો. જેના કારણે મારા જ્ઞાનાવરણીય કર્મના ચૂરેચૂરા થઇ જશે. અજ્ઞાન અંધકાર સર્વથા દૂર થઇ જશે. અને સૂર્યની જેમ તેજસ્વી કેવલજ્ઞાન પ્રગટ થશે. મન-વચન-કાયા બાહ્ય ભાવોથી વિરમી સંવેગ વૈરાગ્યની ગંગામાં નિત્ય સ્નાન કરનારા બને બસ.

પડિલેહણ (સવારની) વિધિ

પ્રથમ ઇરિયાવહિ કરી-ખમા. ઇચ્છા. સં. ભ.! પડિલેહણ કરું? (કરેહ) ઇચ્છં, કહી મુહપત્તિ ૫. બોલથી, ઓઘો અને કંદોરો ૧૦ થી, આસન અને ચોલપટ્ટો ૨૫ બોલથી (સાધ્વીએ મુહપત્તિ ૪૦ થી, ઓઘો અને કંદોરા ૧૦ થી, આસન કપડો કંચુવો અને સાડો ૨૫-બોલથી) પડિલેહવો, પછી ઇરિયાવહિ કરી ખમા. ઇચ્છકારી ભગવન્! પસાય કરી પડિલેહણા પડિલેહાવોજી! (પડિલેહાવેમિ) ઇચ્છં, કહી સ્થાપનાજીનું પડિલેહણ કરે પરંતુ તેમાં પ્રથમ એક મુહપત્તિ પછી સ્થાપનાજી અને પછી બાકીની મુહપત્તિ આદિનું પડિલેહણ કરવું, પછી ખમા. ઇચ્છા. સં. ભ.! ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહઉં? (પડિલેહેહ) ઇચ્છં કહી મુહપત્તિ પડિલેહ૦ી ખમા. ઇચ્છા. સં. ભ.! ઉપધિ સંદિસાહઉં? (સંદિસાવેહ) ઇચ્છં, ખમા. ઇચ્છા. સં. ભ.! ઉપધિ પડિલેહઉં? (પડિલેહેહ) ઇચ્છં કહી બાકીનાં વસ્ત્ર. દાંડો. વિ. (વસ્ત્રો-૨૫ બોલથી, દાંડો-દંડાસન ૧૦ બોલથી) પડિલેહી કાજો લઇ જોઇને પરઠવવો, પછી અવિધિએ પરઠવવા સંબંધી ઇરિયાવહિ કરવા.

જો તં પુંજં છંડઇ, ઇરિયાવહિઆ હવેઇ નિયમેણ;
સંસત્તગવસહીએ, જહ હવઇ પમજ્જમાણસ્સ(૮૬) યતિ.

જે કાજે પરઠવે તે અવશ્ય ઇરિયાવહિ કરે અને વસતિ જીવાકુલ હોય તો કાજો લેવાવાળાએ પણ ઇરિયાવહિ કરવા, આથી એક જણ કાજો લે અને બીજો પરઠવે તો અવિધિ નથી તથા

કાજો લેવામાં ઇરિયાવહિ કરવાનો પણ એકાન્ત નથી. હાલમાં કાજો લેતાં પહેલાં અને પછી ઇરિયાવહિય કરાય છે.

પુનઃ ઇરિયાવહિ કરી ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦ ! સજ્ઝાય કરું? (કરેહ) ઇચ્છં, કહી નવકાર૦ ધમ્મોમંગલની પાંચ ગાથા૦ ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦ ! ઉપયોગ કરું? (કરેહ) ઇચ્છં, ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦ ! ઉપયોગ કરાવણી કાઉસ્સગ્ગ કરું? (કરેહ) ઇચ્છં, ઉપયોગ કરાવણી કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં-અન્નત્થ૦ એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ૦ પારી પ્રગટ નવકાર૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦!? (ગુરુ-લાભ), કહં લઇશું? (ગુરુ-જહાગહિઅં પૂવ્વસાહૂહિં), આવસ્સિઆએ? (ગુરુ-જસ્સજોગો), સજ્જાતરનું ઘર? (ગુરુ-અમુકવ્યક્તિનું)

પડિલેહણ (સાંજની) વિધિ

ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦ ! બહુપડિપુન્ના પોરિસિ? (તહત્તિ) ખમા૦ ઇરિયાવહિ કરી-ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦ ! પડિલેહણ કરું? (કરેહ) ઇચ્છં, ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦ વસતિ પ્રમાર્જું? (પમજ્જેહ) ઇચ્છં, કહી સવારની જેમ પાંચવાનાં (ઉપવાસ હોય તો મુહપત્તિ રજોહરણ અને આસન) પડિલેહવાં, પછી (પાંચવાનાં પડિલેહણ કરનારને ઇરિયાવહિ) ખમા૦ ઇચ્છકારી ભગવન્! પસાય કરી પડિલેહણા પડિલેહાવોજી? (પડિલેહાવેમિ) ઇચ્છં, કહી સ્થાપનાજી પડિલેહવા પરંતુ તેમાં પ્રથમ મુહપત્તિઓ વિ૦ સર્વ પડિલેહી છેલ્લા સ્થાપનાજી પડિલેહવા, પછી ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦ ! ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહઉં? (પડિલેહેહ) ઇચ્છં, કહી

મુહપત્તિ પડિલેહી ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦ ! સજ્ઝાય કરું? (કરેહ) ઇચ્છં, નવકાર૦ ધમ્મોમંગલ૦ ની પાંચ ગાથા૦ પછી આહાર (અશનાદિ) વાપર્યો હોય તો બે વાંદણાં૦ (ન વાપર્યું હોય તો ખમા૦) પછી ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાયકરી પચ્ચક્ખાણનો આદેશ દેશોજી! કહી પચ્ચક્ખાણ કરે, ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦! ઉપધિ સંદિસાહઉં? (સંદિસાવેહ) ઇચ્છં, ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦ ! ઉપધિ પડિલેહઉં? (પડિલેહેહ) ઇચ્છં, કહી બાકીનાં વસ્ત્ર, દાંડો, વિ૦ પડિલેહી કાજો લઇ જોઇને પરઠવવો, પછી અવિધિએ પરઠવવા સંબંધી ઇરિયાવહિ કરવા.

પોષાર્થી શ્રાવકને ક્રિયામાં પડિલેહણ બાદ પાણી વાપરવું હોય તો પાણી ગાળવું. સાધુને આચાર નથી.

રાઇયમુહપત્તિ (દ્વાદશાવર્તવંદન)

પ્રથમ ઇરિયાવહી૦ ખમા૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦ ! રાઇય મુહપત્તિ પડિલેહઉં? (પડિલેહેહ) ઇચ્છં, મુહપત્તિ પડિલેહી બે વાંદણાં૦ ઇચ્છા૦ સં૦ ભ૦! રાઇયં આલોઉં? (આલોહેહ) ઇચ્છં આલોએમિ, જોમે રાઇઓ૦ સવ્વસ્સવિ૦ પદસ્થ હોય તો બે વાંદણાં૦ (નહિ તો ખમા૦) ઇચ્છકાર૦ અબ્ભુટ્ઠિઓ૦ બે વાંદણાં પચ્ચક્ખાણ કરી બહુવેલના બે આદેશ માગવા.**ગોચરીના ૪૨ દોષ**

સાધુ-સાધ્વીએ આહાર-પાણી વહોરતાં તેના ૪૨ દોષ વર્જવા, તથા આહાર કરતાં માંડલીના ૫-દોષ વર્જવા, તે આ પ્રમાણે (પિં૦ નિ૦).

પ્રથમ ગૃહસ્થથી થતા આહાર ઉપજવા સંબંધી ૧૬ દોષ

(૧) **આધાકર્મી**-સર્વ દર્શનીઓને અથવા સર્વ મુનિઓને ઉદ્દેશીને કરવું. (૨) **ઉદ્દેશ**-પૂર્વે તૈયાર કરેલ ભાત-લાડુ-વિ૰ ને મુનિને ઉદ્દેશીને દહી-ગોળ-વિ૰ સ્વાદિષ્ટ કરવા. (૩) **પૂતિકર્મ**-શુદ્ધ અન્ન વિ૰ ને આધાકર્મીથી મિશ્રિત કરવું. (૪) **મિશ્ર**-પોતાને માટે તથા સાધુને માટે પ્રથમથી જ કલ્પીને બનાવવું. (૫) **સ્થાપિત**-સાધુ માટે ક્ષીર-વિ૰ જુદાં કરી ભાજનમાં સ્થાપી રાખવાં. (૬) **પાહુડી**-વિવાહ-વિ૰ ને વિલંબ છતાં સાધુને રહેલા જાણી તે વખતમાં જ વિવાહ વિ૰ કરવા. (૭) **પાદુષ્કરણ**-અંધકારમાં રહેલી વસ્તુને દીવા-વિ૰ થી શોધી લાવવી. (૮) **ક્રીત**-સાધુ માટે વેચાણ લાવવું. (૯) **પ્રામિત્ય**-સાધુ માટે ઉધારે લાવવું. (૧૦) **પરાવર્તિત**-સાધુ માટે વસ્તુની અદલાબદલી કરવી. (૧૧) **અભ્યાહૃત**-સામે લાવવું. (૧૨) **ઉદ્ભિન્ન**-સાધુ માટે ડબ્બો ફોડી, ઘડા-વિ૰ ના મુખ ઉપરથી માટી દૂર કરી ઘી-વિ૰ કાઢવું. (૧૩) **માલોપહૃત**-ઉપલી ભૂમિથી, સીંકેથી કે ભોંયરામાંથી લાવવું. (૧૪) **આચ્છેદ્ય**-કોઇ પાસેથી આંચકી લાવવું. (૧૫) **અનાસૃષ્ટિ**-આખી મંડળીએ નહીં રજા આપેલું તેમાંનો એક જણ આપે. (૧૬) **અધ્યવપૂરક**-સાધુનું આવવું સાંભળી પોતાને માટે કરાતી રસવતી-વિ. માં વધારો કરવો.

સાધુથી થતા ઉત્પાદનાના ૧૬ દોષ આ પ્રમાણે

(૧) **ધાત્રીપિંડ**-ગૃહસ્થના બાળકને દૂધ પાવું, શણગારવું,

રમાડવું વિ. (૨) **દૂતિપિંડ**-દૂતની પેઠે સંદેશો લઇ જવો. (૩) **નિમિત્ત પિંડ**-ત્રણે કાળના લાભાલાભ, જીવિત, મૃત્યુ-વિ. કહેવું. (૪) **આજીવપિંડ**-પોતાના કુળ, જાતિ, શિલ્પ-વિ૦ ના વખાણ કરવા. (૫) **વનીપકપિંડ**-દીનપણું જણાવવું. (૬) **ચિકિત્સાપિંડ**-ઔષધ-વિ૦ બતાવવું. (૭) **ક્રોધપિંડ**-ડરાવવું, શ્રાપ આપવો. (૮) **માનપિંડ**-સાધુઓ પાસે એવી પ્રતિજ્ઞા કરે કે "હું લબ્ધિવાળો છું" તેથી સારો આહાર લાવી આપું, એમ કહી ગૃહસ્થને વિડંબના કરે. (૯) **માયાપિંડ**-જુદા જુદા વેષ પહેરે તથા ભાષા બદલે. (૧૦) **લોભપિંડ**-લાલસા વડે ઘણું ભટકે (૧૧) **પૂર્વ-પશ્ચાત્ સંસ્તવ**-પહેલા ગૃહસ્થના મા-બાપની અને પછી સાસુ-સસરાની પ્રશંસાપૂર્વક તેમની સાથે પોતાનો પરિચય જણાવે. (૧૨ **થી ૧૫) વિદ્યા મંત્ર-ચૂર્ણ-યોગપિંડ-પિવદ્યા, મંત્ર, નેત્રાંજન-**વિ૦ ચૂર્ણ, પાદ-લેપાદિ યોગનો ઉપયોગ કરવો. (૧૬) **મૂળકર્મપિંડ**-ગર્ભનું સ્તંભન, ધારણ, પ્રસવ તથા રક્ષાબંધનાદિ કરવું.

સાતવાર ચૈત્યવંદન

(૧) જાગે ત્યારે જગચિંતામણિનું (૨) પ્રતિક્રમણને અંતે વિશાલલોચનનું (૩) દેરાસરનું (૪) પચ્ચક્ખાણ પારતાં (૫) આહાર કર્યા પછીનું (૬) દેવસિ પ્રતિક્રમણના પ્રારંભમાં અથવા નમોસ્તુ વર્દ્ધમાનાયનું (૭) સંથારાપોરિસિ ભણાવતાં ચઉક્કસાયનું.

ચાર વાર સજ્ઝાય

(૧) પ્રભાતે ભરહેસર૦ ની (૨) સવારે પડિલેહણને અન્તે (૩) સાંજે પડિલેહણના મધ્યમાં (૪) પચ્ચક્ખાણ પારતાં અથવા દેવસિ પ્રતિક્રમણને અન્તે.

કાળ	કા૦સુ૦૧૫થી	ફા૦સુ૦૧૫થી	અ૦સુ૦૧૫થી
પાણી	૪, પ્રહર	૫, પ્રહર	૩, પ્રહર
સુખડી	૧, માસ	૨૦, દિન	૧૫, દિન
કાંબળી	૪, ઘડી	૨, ઘડી	૬, ઘડી
પલ્લા	૪	૩	૫

(૧) ફાગણ સુદ ૧૫થી-ભાજીપાલો, નવું પીલેલ તલનું તેલ, બદામ વિના સંપૂર્ણ સુકો મેવો, ખજુર, ખારેક, ટોપરાની કાચીલીઓ (ગોળો ફોડેલ બીજે દિને અભક્ષ) આઠ માસ બંધ. **(૨) આર્દ્રાથી**-કેરી અને કાચી ખાંડ કારતક સુદ ૧૪ સુધી બંધ. **(૩) અસાડ સુદ ૧૫થી**-બદામ ચાર માસ બંધ (આખી ફોડેલ બીજે દિને અભક્ષ).

તપ ચિંતવવાની રીત

ભગવાન મહાવીરે છમાસી તપ કર્યો હતો, હે ચેતન! તે તપ તું કરીશ? શક્તિ નથી-પરિણામ નથી, એક દિવસ ન્યૂન છમાસી કરીશ? શક્તિ નથી-પરિણામ નથી, તેવી રીતે એકેક દિવસ વધતાં ૨૯ દિવસ ન્યૂન છમાસી કરીશ? શક્તિ નથી-પરિણામ નથી, તેવી રીતે પાંચ-ચાર-ત્રાણ અને બે માસમાં પણ

ચિન્તવન કરવું, પછી માસખમણ કરીશ? શક્તિ નથી-પરિણામ નથી.

એક દિવસ ન્યૂન માસખમણ કરીશ? શક્તિ નથી-પરિણામ નથી. તેવી રીતે એકેક દિવસ વધતાં-૧૩-દિવસ ન્યૂન માસખમણ કરીશ? શક્તિ નથી-પરિણામ નથી, પછી ૩૪ ભક્ત કરીશ? શક્તિ નથી-પરિણામ નથી, પછી બે બે ભક્ત ઓછા કરતાં ચાર ભક્ત કરીશ? શક્તિ નથી-પરિણામ નથી, પછી આયંબિલ કરીશ? શક્તિ નથી-પરિણામ નથી, તેવી રીતે નીવિ-એકાસણું-બેઆસણું-અવડ્ઢ-પુરીમડ્ઢ-સાડ્ઢપોરિસિ-પોરિસિ કરીશ? શક્તિ નથી-પરિણામ નથી, છેવટે નવકારશી કરીશ? શક્તિ છે-પરિણામ છે, કહી કાઉસ્સગ્ગ પારે.

પોતે પૂર્વે કોઇ વખત પણ જ્યાં સુધી તપ કર્યો ન હોય ત્યાં સુધી શક્તિ નથી એમ ચિન્તવવું અને વધારેમાં વધારે જે તપ કર્યો હોય ત્યાંથી શક્તિ છે એમ ચિન્તવવું અને વધારેમાં વધારે જે તપ કર્યો હોય ત્યાંથી શક્તિ છે એમ ચિન્તવવું, તથા જ્યાં સુધી તપ કરવો ન હોય ત્યાં સુધી પરિણામ નથી એમ ચિન્તવવું અને જે તપ કરવો હોય ત્યાં પરિણામ છે એમ ચિન્તવીને કાઉસ્સગ્ગ પારે.

તપ ચિંતવવાની ચતુર્ભંગી

(૧) પૂર્વે જે તપ કરેલ ન હોય અને આજે પણ કરવો ન હોય તો, શક્તિ નથી પરિણામ નથી. (૨) પૂર્વે જે તપ કરેલ ન હોય પરંતુ આજે કરવો હોય તો, શક્તિ નથી-પરિણામ છે (૩)

પૂર્વે જે તપ કરેલ હોય પરંતુ આજે કરવો ન હોય તો શક્તિ છે-પરિણામ નથી (૪) પૂર્વે જે તપ કરેલ હોય, અને આજે પણ કરવો હોય તો, શક્તિ છે-પરિણામ છે. (બીજે કે ચોથે ભાગે કાઉસ્સગ્ગ પારે).

સંખ્યા ૧૭

(૧) સંડાસા (સાંધાઓ) ખમાસમણની પ્રમાર્જના-(૧થી ૩) પાછળના ભાગમાં કમ્મરથી પગની પાની સુધી જમણા અને ડાબા પગને તથા બન્ને પગની વચ્ચેના ભાગને ઓઘાથી પૂજવો **(૪ થી ૬)** ઉપર પ્રમાણે આગળના ભાગમાં ઓઘાથી પૂજવો **(૭ થી ૯)** જમણા અને ડાબા પગની તથા બન્ને પગની વચ્ચે રહેલ ભાગની સામે રહેલી, પગની આગળની ભૂમિને ઓઘાથી પૂજવી **(૧૦-૧૧)** નીચે બેસી જમણા લલાટથી ડાબા હાથ ઉપર થઇ પાછળ કોણી સુધી હાથને મુહપત્તિથી પૂજે, પછી ડાબા હાથમાં મુહપત્તિ લઇ ડાબા લલાટથી જમણા હાથ ઉપર થઇ પાછળ કોણી સુધી હાથને મુહપત્તિથી પૂજે **(૧૨ થી ૧૪)** મુહપત્તિથી ત્રણવાર ઓઘાને પૂજે **(૧૫ થી ૧૭)** ઉભા થતી વખતે જ્યાં ઉભા રહેવાનું છે ત્યાં જમણા અને ડાબા પગની તથા બન્ને પગની વચ્ચે રહેલ ભાગની સામે રહેલી પગની પાછળની ભૂમિને પૂજવી.

(૧) શિલાંગરથ-સંખ્યા ૧૮૦૦૦

જોએ કરણે સન્ના, ઈંદિય ભોમાઇ સમણધમ્મે ય; સીલંગ સહસ્સાણં, અઢ્ઢારસગસ્સ નિપ્ફત્તી (૮૪૦) પ્ર૦

૧-પૃથ્વી. ૨-જલ. ૩-અગ્નિ. ૪-વાયુ. ૫-વનસ્પતિ.

૬-૭-૮-વિકલેન્દ્રિય. ૯-પંચેન્દ્રિય. ૧૦-અજીવ. તેને ક્ષમા-વિ૦ શ્રમણધર્મ વડે ગુણવાથી ૧૦×૧૦=૧૦૦ થાય, તેને ઇન્દ્રિયોના વિષયોથી વિરમવારૂપે ગુણવાથી ૧૦૦×૫=૫૦૦ થાય, તેને આહારાદિ સંજ્ઞા ટાળવારૂપે ગુણવાથી ૫૦૦×૪=૨૦૦૦ થાય, તેને મન વચન-કાયાથી કરવા-કરાવવા અને અનુમોદના નહિ કરવા રૂપે ગુણવાથી ૨૦૦૦×૯= ૧૮૦૦૦ ભેદ થાય.

ચારિત્ર ચૂડામણી પ.પૂ.પંન્યાસ
શ્રીમણિવિજયજી(દાદા)મ.સા.

સંઘ સ્થવિર પ.પૂ.મુનિરાજ
શ્રી બુદ્ધિવિજયજી મ.સા.

તપાગચ્છાધિરાજ પ.પૂ.ગણિવર્ય
શ્રી મુક્તિવિજયજી મ.સા.

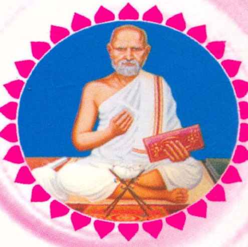

બાલબ્રહ્મચારી પ.પૂ.આચાર્ય
શ્રી વિજયકમલસૂરીશ્વરજી મ.સા.

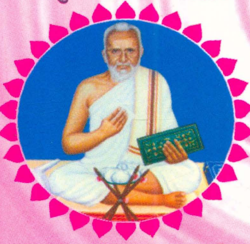

સરલ સ્વભાવી પ.પૂ.આચાર્ય
શ્રી વિજય પ્રભવચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

અધ્યાત્મયોગી પ.પૂ.આચાર્ય
શ્રી વિજયચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

ગચ્છાધિપતીપ.પૂ.આચાર્ય
શ્રી વિજય હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.

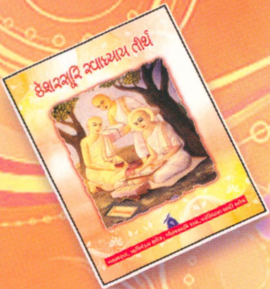

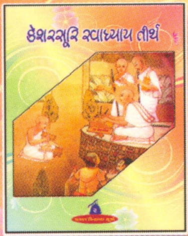

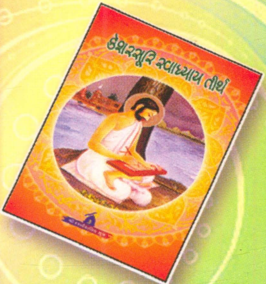

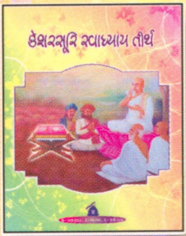

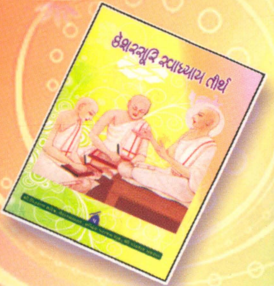

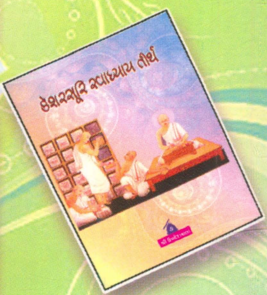

RAJUL ARTS
9769791990